

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Veliki dogodki v Beogradu

Demokratski klub izrekel nesposobni vladi nezaupnico — Skupni izvrševalni odbor demokratskih skupin — Nesprejet odstop demokratskih ministrov — Vladna kriza — Davčni zakon sprejet

Kakor smo že zadnjič poročali, so se več dni vršile seje kluba Demokratske zajednice, na katerih se je odločevalo, ali naj se klub izreče za vlado ali proti njej. Predzadnje sredo popoldne je končno prišlo to glasovanje in je prodrl Davidovičev protivladni predlog s 36 glasovi proti 21 glasovom Markovičevih vladnih poslancev Demokratske zajednice.

Zmaga protivladnih demokratov v klubu Demokratske zajednice je imela za posledico stvoritev enotnega vodstva demokracije. Nastavil se je izvrševalni odbor demokratskih skupin (demokratov, Kmetko-demokratske koalicije in zemljoradnikov). Predsednik odbora je Ljuba Davidovič, podpredsedniki so Stepan Radić, Svetozar Pribićević in Joca Jovanović (zemljoradnik), člani pa dr. Voja Veljković, Milan Grol (demokrata), dr. Gregor Žerjav, Juraj Demetrović (samostojna demokrata), Pavle Radić in dr. Predavec (radićevca).

Ni izključeno, da se bo Demokratski uniji pridružil tudi pašičevski del radikalov, ki so skrajno nezadovoljni s sedanjo nesposobno in samovoljno vlado, katere odstop se pričakuje baš, ko pišemo te vrste.

Je tudi skrajni čas, da se vrže vlada, ki je gotovo tako osovražena kakor še ni bila nobena jugoslovenska vlada doslej. Umetno vzdrževani režim mora pasti in napraviti prostor demokraciji, ki bo izvedla enakopravnost v državi ter uvedla red in poštenost v našem javnem življenju. Vladni radikali z ministrskim predsednikom Vukičevićem na čelu ter njihovi najožji zavezniki klerikalci se hudo boje bližajočega se obračuna.

Klerikalci poskušajo na vse načine razbiti Kmetko-demokratsko koalicijo, ki tvori jedro vsega zdravega gibanja za koncentracijo demokracije v Jugoslaviji. Dr. Korošec je že začel v imenu vladnih radikalov vabiti Radića v vlado brez zaveznikov samostojnih demokratov. Klerikalni in vladnoradikalni tisk širi izmišljene vesti, da bi spravil malodušnost v vrste Demokratske unije in tako odtegnil kakšen del tej uniji.

Pa je ves trud zastonj. Čas prihaja, ko bo tudi v Jugoslaviji na krmilu demokracija. Morda odstop vlade, ki se pričakuje vsak hip, ne bo prinesel še rešitve v popolnoma istem smislu kakor si je želi vsak demokratično misleči človek, vendar bo že korak naprej dejstvo, da je padel najbolj nazadnjaški režim, odkar obstoja Jugoslavija.

Zelo važen dogodek zadnjih dni je sprejem davčnega zakona v Narodni skupščini. Borba za izenačenje davkov je s tem prišla do konca. Dolgo časa je trajal ta ljuti boj za enakopravnost vseh državljanov Jugoslavije tudi pri plačevanju davkov, a vendar ni dovedel do popolnoma pravične rešitve davčnega vprašanja, kajti novi davčni zakon kljub

temu, da na videz izenačuje davke, odvarja vrata za nove neenakosti raznih pokrajin države. Prav tako vlada, v kateri sede slovenski klerikalci, ni prav nič uvaževala ugovorov gospodarskih krogov, ki so opozarjali vladinove na vse napake in zmote davčnega zakona.

Novi davčni zakon ne bo prinesel zlasti Sloveniji nikakih olajšav. Tekom davčne razprave v odboru in skupščini smo tudi mi sproti ugotavljali, da bodo zlasti naši kmetje, obrtniki in sploh siromašnejši sloji deloma še celo hujše prizadeti po davkih kakor doslej. Prosil smo klerikalce, ki sede kot večinska

stranka Slovenije v vladi, naj store svojo dolžnost in naj ne pozabijo, da so zastopniki Slovenije, ki poti krvav pot pod davčno preobremenitvijo, toda poslanci SLS se niso zganili. Vest pa jih je vsaj pri glasovanju tako pekla, da je bila na njihovih obrazih videti očitna zadrega, ki se je še povečala, ko jim je Stepan Radić zaklical: «Ali Vas je vendarle sram, da glasujete za tak »šintarski« zakon.

Nismo še torej dosegli takšnega davčnega izenačenja, do kakršnega bi moralo priti po tolikih letih obstoja Jugoslavije. Zato se bo boj za pravično izenačenje nadaljeval. Prav tako se bo nadaljevala borba za poštenost in enakopravnost vsepovsod, dokler ne bo popolnoma na tleh nazadnjaštvo, zaradi katerega danes v Jugoslaviji, tako bogati po prirodi, ne moremo govoriti o blagostanju, pač pa vidimo le bedo.

Naše Prekmurje

Večno globlje prodiranje ideje SDS med ljudstvo Slovenske Krajine

Slovenska Krajina (Prekmurje) je politično tudi še danes velika zagonetka. Mi vemo, da sloni ljudska duševnost v tem ozemlju naše mariborske oblasti na znatno drugačnejših predpostavkah nego v ostalem delu Slovenije. Mnogostletno podložništvo našega tamošnjega dobrega slovenskega ljudstva madžarskemu terorju je vtisnilo temu ljudstvu poseben pečat. Prirojenega slovenskega ponosa tudi vsa ta stoletja niso mogla docela izbrisati, vzgoja v madžarskih šolah in pa hlapčevanje madžarskim grofom je pa vendarle zapustilo globoke sledove v tem narodu. Neštete prevare s strani političnih strank, ki jih je to ljudstvo doživelo, so pa na drugi strani zasadile v ljudsko dušo veliko nezaupanje do političnih strank.

Tako opazujemo od takrat naprej, ko je naša država končnoveljavno prevzela Prekmurje v svojo last, v velikem delu ljudstva neprestano valovanje med strankami: enkrat socialisti, drugič radićevci, tretjič radikali. Danes stoji oni del prekmurskega naroda, ki je pri septemskih volitvah leta 1927. naseljen sladkim obljubam radikalov glede agrarne zemlje in glede mnogih drugih stvari, skrušen pred žalostnim dejstvom, da se je dal zvabiti na led od političnih srečolovcev. Oni ljudje, ki so pred septemskimi volitvami narodu obetali agrarno zemljo, sedaj prodajajo isto zemljo raznim svojim bogatim partijskim prijateljem, narod pa ostaja praznih rok.

V tem razpoloženju je našel Prekmurce narodni poslanec g. dr. Pivko, ko se je mudil pred dobrim mesecem dni v Gornjem Prekmurju, v srezu Murske Sobote. Te dni pa se je vršila v Dolnjem Prekmurju, v slovenskih občinah sreza Dolnja Lendava cela vrsta občnih zborov in sestankov SDS. Na vseh sestankih je strankin tajnik poročal o današnjem položaju in sprejemal želje ter pritožbe organizacij. Videl je predvsem, kako v mnogih občinah stoji prebivalstvo pod političnim in gospodarskim terorjem klerikalcev, ki se smatrajo zlasti v črenšovskem okolišu, kjer je bivališče poslanca g. Klekla, za neomejene gospodarje, katerim se mora vsakdo pokoriti. Zvedel

je za konkretne primere, kako so klerikalni denarni zavodi pritiskali na volilce, ki so slučajno tam dolžniki, in kako so onim, ki so ostali značajni, odpovedali kredite.

Naravno je, da pod takšnim in podobnim pritiskom marsikdo klone, v splošnem pa so postojanke SDS tudi v tem delu Slovenske Krajine neomajane in ljudstvo z zaupanjem pričakuje novih razmer v državi. Saj dobro vidi, da od klerikalnih zastopnikov bodisi v narodni bodisi v občni skupščini nima ničesar pričakovati. Ljudstvo dobro ve, da je Klekl odprl usta v narodni skupščini samo takrat, ko je izjavil, da je samo od škofa odvisen, da pa se še ni zavzel z resnostjo za velike gospodarske potrebe naroda. Občina Dolnja Bistrica, velika in lepa naselbina, se nahaja pred katastrofo: samo še en silnejši naval Mure in vsa lepa naselbina bo izginila v njenih valovih. Neštete deputacije so že bile pri g. Kleklu in pri raznih oblastvih, pred septemskimi volitvami je celo tam veliki župan obljubil takojšnjo pomoč, danes pa je prebivalstvo še vedno na milost in nemilost izročeno strašni usodi.

Od minulega petka pa do ponedeljka so se vršili v tem okolišu naslednji sestanki: 3. t. m. zvečer v Dolnji Lendavi lep občni zbor tamošnje krajevalne organizacije SDS, katero je vodil ugledni posestnik g. Marko Raj; 4. t. m. dopoldne občni zbor organizacije v Petišoveh, ki je pod predsedstvom vrlega kmetovalca g. Simona Žgrabiča. Istega dne popoldne je bil v prostorih kmetovalca g. Matije Žižka velik ustanovni zbor nove organizacije SDS v Hotizi, h kateri je takoj pristopilo nad 40 članov, ki so si izvolili za predsednika g. Žižka. Zbora se je udeležil tudi 84letni starček in odločno odobral izvajanja strankinega tajnika. Dne 5. t. m. dopoldne sta se vršila občna zbora krajevalnih organizacij v Srednji in Gornji Bistrici, prvi pri predsedniku g. Ivanu Špiclinu, uglednem posestniku in kovaču, drugi pri g. Ivanu Vučku pod predsedstvom kmetovalca g. Jožefa Kelenca. Istega dne popoldne je bil občni zbor organizacije v Trnju pod predsedstvom g. Martina

Sobočana, zvečer pa lepo zborovanje in obenem občni zbor organizacije pri Škafarju v Odraneh. Zborovanja so se udeležili celo vodilni krogi tamošnje SLS. Organizacija si je ponovno izvolila za predsednika uglednega posestnika in kovača g. Antona Hajdinjaka. Dne 6. t. m. zjutraj se je vršilo veliko zborovanje, obenem občni zbor organizacije v Izakoveh. Ta organizacija lepo napreduje in je dosegla pri občinskih volitvah večino v občini ter župana iz naših vrst. Organizaciji predseduje ugledni posestnik g. Franc Krapeč. Tekom dopoldneva se je vršil tudi občni zbor organizacije v sosednem Dokležovju. Tudi ta organizacija pod predsedstvom vrlega kmetovalca g. Matije Gregorja je na potu najboljšega razvoja in napredka. Popoldne se je vršil v Beltincih skupni občni zbor vseh treh organizacij za Beltince, Bratonce in Gančane.

Tako vidimo, da ideja SDS prodira vedno globlje med ljudstvo v Slovenski Krajini. Naše delo je mirno, stvarno in brez hrupa. Zato ne dvomimo, da bo rodilo najlepše uspehe.

Politični pregled

Napet položaj v Beogradu bo moral kmalu priti do svojega zaključka. Kakor navajamo v uvodniku, se vsak hip

pričakuje odstop vlade.

Morda je vlada v hipu, ko to pišemo, že odstopila. Gotovo je, da se bo rešitev krize zelo zavlekla, ker bo pri današnjem stanju strank in skupin v skupščini težko dobiti sigurno večino. Vukičevići radikali se tolažijo, da se kljub odstopu ne boje, da bi izgubili vodstvo položaja iz rok. Cilj Demokratske unije (Davidovičeva SDS, KDK in zemljoradniki) pa je, da

se onemogoči sedanji nazadnjaški režim.

Možje sedanjega nazadnjaškega režima spadajo v ozadje in na njihovo mesto n. j. stopijo možje Demokratske unije. Ne ve se še, kako se bodo dogodki razvijali, a gotovo je to, da

Kmetsko-demokratska koalicija ne bo šla v nobeno vlado, ti bi ne sprejela glavnih točk našega programa.

Raje bo dalje v opoziciji bila boj za dosego svojih idealov. KDK ne bo obračala plašča po vetru, nego bo ostala zvesta borbi za ljudsko blagostanje, ki bi bilo lahko danes že splošno, če bi imeli na vladnem krmilu sposobne moške, ki bi znali pravilno gospodariti in napraviti iz Jugoslavije to, za kar nudi vse pogoje prirodno bogastvo naše kraljevine.

Te dni se je povrnil iz inozemstva v Beograd finančni minister dr. Marković, ki je ob prihodu izjavil novinarjem, da se mu je posrečilo

dobiti v Angliji skoro 14 milijardno posojilo.

Dala nam bo to posojilo skupina angleških in ameriških bank. Posojilo bo znašalo 50 milijonov funtov šterlingov ali v naši valuti, kakor rečeno, blizu 14 milijard dinarjev. To posojilo bo lahko ogromnega pomena za našo državo, ako se bo primerno uporabilo. Kakor pravi uradna objava, se bo to posojilo uporabilo tudi za stabiliziranje dinarja.

DOPISI

NOVA OSELICA. Pri nas imamo sicer farno cerkev ter čedno župnišče, a kakor vse kaže, bomo ostali za naprej brez župnika. Prejšnji nas je zapustil pred pol letom. Pravijo, da nihče noče priti, ker je tu pri nas odpravljena bira, brez katere da se ne dá živeti. S tem nas hočejo prisiliti k zopetni biri, a ne bo nič. Ne rečemo, da bi mu ne dali ničesar, če bo potreba, a to le prostovoljno, ne da bi se vezali. Nekaj časa je hodil k nam opravljat božjo službo župnik iz Stare Oselice, a to nadomestovanje je bilo precej drago in sta mu zato ključarja odpovedala. Kateri duhovnik je res vnet dušni pastir in telesno zdrav, bi se že iz pokorščine ne smel ustavljati, če ga njegov cerkveni predstojnik določi tudi za tak kraj, kakor je naš. Bilo je v teh dobrih 140 letih, odkar obstoji župnija, že mnogo župnikov pri nas

in vsi so prestali. Sploh pa, če ima tu pri nas fara premajhne dohodke, se naj stvar tako uredi, da se odvzame nekaj dohodkov onim, ki jih imajo preveč in se ti preveški porazdele med siromašnejše župnike.

BEGUNJE PRI RADOVLJICI. Tu je nena doma izdihnila ga. Nuša Robidova, soproga znane ljubljanskega primarija dr. Ivana Robida. Gospa je bila prijazna in spoštovana žena. Blag ji spomin!

STRAŽIŠČE. Na Svečnico se je vršil pri Korošcu občni zbor tukajšnjega gasilnega društva, na katerem smo slišali poročilo o 25letnem društvenem delovanju. Slišali smo, da ima društvo tri brizgalne s potrebnim orodjem, opravo in gasilno obleko. Tudi blagajniško poročilo je precej ugodno. Poleg tega je zidalo gasilno društvo pred dvema letoma nov gasilni dom, ki je ponos vsej Gorenjski. Občni zbor je potekel v najlepšem redu in so vsi navzoči z velikim zanimanjem sledili poročilom funkcionarjev. Upajmo, da dobi naše društvo v najkrajšem času tudi motorno brizgalno. — V nedeljo 12. t. m. ob 6. popoldne bo v Sokolskem domu velika maškarada, h kateri ste vsi najvljudneje vabljeni, da bo udeležba tem obilnejša. Posebno maske so dobro došle. Kakor čujemo, je že priglasih več skupin mask, zato prej pridite vsi v nedeljo popoldne v Stražišče na maškarado!

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Mlinska obrt je v naši občini najbolj razširjena. Imamo nič manj kakor 22 mlinov. Nezdruva konkurenca je pripravila večino mlinarjev do tega, da hodijo z vozovi v oddaljene vasi po vreče. Neredko se zgodi, da pride v eno vas po 5 in več mlinarjev in da se za vreče kar pulijo. Stranke, naravno, pri tem izbirajo in dajo vrečo onemu, ki jo vrne najbolj nabit, to se pravi onemu, ki dela zastoj. Da trpi pri tem ugled mlinarjev, je jasno. Čevljar zasluži dnevno lahko 30 do 50 Din. Koliko zasluži mlinar, ki dela noč in dan pri sedanjih nezdravi konkurenci? Res je težko gledati mlin brez dela, a če je polno dela in nobenega jela, je še hujše. Vsaka preveč razširjena obrt se sama konča. Umestno bi bilo, da bi se polagoma zlasti oni mlinci, ki imajo slabo vodo, preuredili v kake druge delavnice. Pogon potrebujejo mizar, kolar, kovač, krojač, strugar, tkalec in drugi. Občina in

Nikolaj Gogolj - posl. G. Strniša:

Božična noč

(Konec.)

Kovač se je istotako hlastno vrgel po dolgem na tla.

«Vstanite,» je zadonel nad njimi ukazujoč, a obenem prijeten glas. Nekateri dvorjani so se hoteli pokazati uslužni ter jeli suvati Zaporosce.

«Mi ne vstanemo, matjuška, ne vstanemo! Mi umremo, a ne vstanemo,» kriče Zaporosci.

Potemkin se ugrizne v ustnice, potem sam pristopi in ukazuje nekaj zašepče bližnjemu Zaporoscu. Tedaj vstanejo. Tudi kovač si upa zdaj dvigniti glavo in zazre pred seboj skoro krepko, napudrano gospo srednje rasti, modrih oči in vzvišenega, smehljajočega obraza, s katerim si je znala vse podvreči in ki je mogel biti samo obraz vladarice.

«Svetlost mi je obljubil, da me seznani danes z mojim ljudstvom, ki ga do sedaj še nisem videla,» pravi visoka, modrooka dama, radovedno motreča Zaporosce. «Ali so vam dobro postregli?» vpraša približavši se.

«Tisočera hvala, matjuška, dobili smo dobro hrano, četudi tukajšnji koštruni daleč zaostajajo za zaporoškimi... No, živi se pač, kakor se more...»

Potemkin je gubančil čelo, videč, da Zaporosci sploh ne govore tega, kar jih je bil nančil. Eden uglednejši je stopil naprej: «Usmili se, matjuška! S čim te je ujezil tvoj zvesti narod? Ali smo podali roke poganskim Tatarjem? Ali smo se kje združili s Turki?

Ali smo te izdali v resnici ali samo v mislih? Poprej smo čuli, da si zaukazala zidati povsod zoper nas trdnjave. Zdaj čujemo o novih nezdolah. Kaj je zakrivila zaporoška vojska? Ali je to zato, ker smo prepeljali čez jarek tvojo vojsko in pomagali tvojemu generalu, da je premagal krimske Tatarje?»

Potemkin je molčal in z malo ščetko brezbrizno snažil briljantne prstane na svojih prstih.

«Kaj torej želite?» skrbno vpraša Katarina.

Zaporosci se pomembno spogledajo.

«Zdaj je treba. Carica vpraša, kaj hočemo,» si pravi kovač ter se ji naenkrat vrže k nogam.

«Vaša carska visokost, naj me ne ukaže kaznovati, naj me blagovoli pomilostiti! Naj se vaša carska visokost ne jezi, da obrnem svoj pogled na čevlje vaše vladarske noge. Menim, da noben čevljar v nobeni državi svefa ne napravi enakih. O moj Bog, če bi imela moja žena take čevlje!»

Carica se je smejala in z njo dvorjani. Potemkin se je smehljaj, medtem ko se mu je čelo pooblačilo. Kovača so Zaporosci suvali, meneč, da je znorel.

«Vstani,» pravi milostivo carica. «Če te tako veseli imeti take čevlje, se temu lahko ustreže. Prinesite mi takoj najdražje, z zlatom vezene čevlje. Ta preprostost mi ugaja. Tu imate,» nadaljuje carica in se ozre na gospoda s polnim, blešnim obrazom, ki je stal nekoliko na strani, katerega skromni kaftan z velikimi bisernimi gumbi je značil, da spada k dvorjanom. «tu imate snov, vredno vašega duhovitega peresa.»

«Vaše carsko veličanstvo je premilostivo. Tu bi moral biti najmanj Lafontaine,» odvrne s poklonom gospod z bisernimi gumbi.*

«Pri moji časti, še zdaj sem zadivljena zaradi vašega Brigadirja. Pisali ste ga res izvrstno. Pa čula sem,» nadaljuje carica, obrnivša se proti Zaporoscem, da se pri vas nihče ne poroči.»

«Čemu ne, matjuška? Človek ne more živeti brez žene, saj veš sama,» nadaljuje Zaporovec, ki se je poprej pomenkoval s kovačem. Kovač se je čudil, da se je Zaporovec, ki je znal pismeni jezik v občevarstvu s carico, posluževal namenoma preproste robate ljudske govornice. «Zvito ljudstvo,» si misli, gotovo ne dela tega brez vzroka.

«Mi nismo menihi,» nadaljuje Zaporovec, «samo grešniki. Dobro poznamo poželjenje mesa. Ni malo takih, ki imajo žene. Samo ne stanujejo v naselbinah Zaporoscev. Mnogi imajo žene Poljakinje, drugi Ukrajinke, mnogi celo Turkinje.»

Med tem je nekdo prinesel za kovača čevlje.

«O moj Bog, kaka krasota,» je kriknil, hlastno pograbil čevlje: «vaša carska visokost, če se taki čevlji prilagajo nožicam, potem morajo one pač biti iz sladkorja.»

Carica, ki je imela v resnici mične nožice, se je smehljala, ko je začela ta poklon odkritosrčnega kovača, ki je bil v svoji zaporoški obleki kljub rjavemu obrazu res lep mož. Kovač, zelo razveseljen zaradi te naklonjenosti, je hotel carico še marsikaj vprašati: če je res, da jedo carji samo med in slanino

* Dionizij Ivanovič pl. Visin, duhoviti pesnik še do danes priznane veseloigre «Materin sinček».

sresko oblastvo bi morala tej stroki posvetiti največjo pažnjo. Vsak obrtnik dela zato, da ima od dela tudi nekaj plačila in ne samo muko. Z uspešnejšo izrabo vodne sile bi se dvignila vrednost občine, pa tudi davčni viri bi se zvišali. Kjer je mlin z delom slabo obložen, a je drugače za gotovo vasi prikladen, naj bi se omejil na nočno delo, podnevi pa bi se sila izrabljala v druge svrhe. Zdravim tozadevnim reformam bi morali naravno priskočiti na pomoč tudi na denarni zavodi, ki so na žalost napram obrtnikom in podjetnikom še vedno zelo nenaklonjeni. S sedanjo nezmislno konkurenco ni za napredek najmanjšega izgleda. To velja tudi za to obrt v sosednjih občinah.

POLZELA. (Župnik Fran Lekše †) Na Polzeli je te dni po dolgotrajni bolezni umrl g. Fran Lekše, upokojeni župnik. Pokojnik je bil okrog 30 let župnik v Lučah in je slovel po svoji izredni gostoljubnosti. Kdorkoli je potrkal na njegova vrata, vsak je bil sprejet v vprav staroslovansko gostoljubnostjo. Iskreno prijateljstvo je pokojnika vezalo z zagrebškim nadškofom doktorjem Bauerjem, ki je poleti kaj rad prihajal k njemu v Luče na letovišče. Ker je bil g. Lekše odločno slovanskega mišljenja, je z navdušenjem pozdravil osvoboditev in ujedinjenje ter z vso odločnostjo nastopil v svojem kraju proti raznim mračnim elementom, ki so jih pošiljali zlasti iz sosednje Koroške, da bi širili nezadovoljstvo med ljudstvom ter delali protidržavno propagando. — Časten mu spomin!

ROGATEC. (Smrtna kosa.) V Rogatcu je umrl posestnik g. Karel Kolterer v visoki starosti 81 let. Pokojnik je bil oče državnega kopališkega zdravnika g. dr. Frana Koltererja v Rogaški Slatini. Blag mu spomin!

ŠMARJE PRI JELŠAH. (Gibanje SDS v našem kraju.) Dne 2. t. m. sta imeli krajevni organizaciji v Sv. Vidu pri Grubelnem in Šmarju (okolica) svoja letna občna zbor. V Šmarju se je izvolil soglasno stari odbor, le trije odborniki so več. Obisk je bil dober. Na tem občnem zboru se je ukrenilo marsikaj koristnega. — V nedeljo 5. t. m. je bil v Zibiki članski sestanek tukajšnje krajeve organizacije SDS, ki se ga je udeležilo lepo število članov. Pristopila sta zopet dva nova. Na tem sestanku je sreski in krajevni

odbornik Tomo Leber dal izjavo, da klerikalci nikoli ni bil in nikoli ne bo, čeprav so ga klerikalci na zadnjem občnem zboru svoje krajeve organizacije v Zibiki vzeli za odbornika. Med drugim je rekel, da imajo klerikalci presneto potrpežljiv papir, ker vse voljno potrpi, kar nanj namažejo. Prihodnjo nedeljo, to je 12. t. m., bodo občni zbori krajevnih organizacij v rogaškem okraju, in sicer v Žetalah zjutraj, v Donački gori ob treh popoldne. Vabljeni so vsi člani teh organizacij, da se zborov udeležijo v obilnem številu.

SV. ANTON V SLOV. GORICAH. Na gostiji Sernec-Llewald so nabrali gostje za Prvo tamburaško društvo Sv. Anton v Slov. goricah 100 Din. Prisrčna hvala, mladoporočencema pa mnogo sreče!

NOVA CERKEV-PODLEHNIK. Pregovor pravi: Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Ta pregovor se je docela uresničil pri nas. Da pa boste, gospod urednik in še Vi drugi, bližnji ter daljni prijatelji in neprijatelji, znali, na kak način se je to zgodilo, si Vam dovoljujemo podati naslednje poročilo: Znano je že, kaka sreča je zadela demokratske odbornike, ki so na povelje klerikalcev lovili slepe miši, pa so zadeli na njihovega purana, ki je v kuhinji storil pod ostrim nožem junaško smrt. Zakaj? Zato, da ga gospodje pojedjo! Žal, po sreči jim ni šlo. So menda prehudobno jokali nad prerano smrtjo mladega purana. Žalost ali veselje jim je odvzelo tek, pa ga je pojedel v božjem imenu neki vrl mož. Gotovo mu je dišal klerikalni puran. Mi smo mu ga iz srca privoščili in on kot tak bo gotovo ohranil v hvalnem spominu našo občino ter novi občinski odbor, ki mu je daroval kar celega in že pečene purana.

SV. TROJICA V HALOZAH. Oprostite, gospod urednik, da Vas nadlegujemo in prosimo za malo prostora, ki bi nam ga odstopili. Mogoče je Vam že znano, da smo v boju z našim g. župnim upraviteljem. Ko pridejo ženske v župnijsko pisarno, jih g. upravitelj kaj rad povprašuje, kam je volil mož, sin ali brat. Vprašamo širšo javnost, ali spada tako početje v delokrog župnijskega urada. O tem bomo na merodajnem mestu še govorili. Naš g. župni upravitelj je postal tudi nekaj odvetnik naših klerikalcev ter vlaga politične tožbe za stranke. V «Slovenskem Gospodarju»

napada nekdo nas demokrate, a v svojih tožbah proti nam nas označuje g. upravitelj za Nemce in nemčursko stranko. Pa laž ima kratke noge! Ta je lepa! Nas, ki smo zavedni Slovenci, označuje za nemčurje, a gospod upravitelj ne vidi tistih, ki so svoječasnno hodili na Dunaj tožit Slovence. S takim početjem se ne dosežejo uspehi, ampak ravno nasprotno. Kdor seje veter, žanje vihar.

SV. BARBARA V HALOZAH. Dne 30. januarja so nas obiskali gostje iz premicije gospoda novomašnika iz Zagorja. Zbralo se je mnogo radovednega ljudstva, ki je posebno občudovalo dolgo vrsto vozov, v katere so bili vpreženi lepo rejeni konji. Vse goste je pogostil župnik g. Janez Vogrin. — Pustni čas dobro izrabljajo ženitve željni pari in stopajo v zakonski stan. Vsem novoporočencem obilo sreče!

MALA NEDELJA. Na Svečnico so se igrali v Društvenem domu «Užitkarji». Zaloigra — žalosten obisk! V predpustu hočejo ljudje pač kaj veselega. Na pustni torek 21. t. m. bo v Društvenem domu z zabavo vsem starim in mladim plesalcem in neplešalcem v obilni meri postreženo. Vse tajnosti izdati še ni dovoljeno, pač pa se lahko malo namigne, da bodo prišli na «fašenk» tudi Kitajci k Mali Nedelji v Društveni dom. Zato nihče ne bo manjkal!

SV. LOVRENC V SLOVENSKIH GORICAH. Pred nekaj dnevi me je pot vodila mimo farnega pokopališča, baš ko so pogrebci polagali nekega pokojnika k večnemu počitku. Iz radovednosti sem tudi jaz stopil na pokopališče ter se približal odprtemu grobu. Ko pa sem pogledal v grob, sem si takoj mislil: «Dobro, da tukaj ni volkov in hijen!» Rakev z mrličem je namreč ležala v ne navadno plitvem grobu. Ker sem videl na pokopališču razne nerednosti, sem vprašal neko ženo: «Ali nimate tukaj nikogar, ki bi pokopališče nadzoroval?» — «O, da,» mi odgovori starka. «Imamo grobokopa.» Priporočam torej grobokopu, da v prihodnje koplje globlje jame in tudi sicer skrbi za večji red na pokopališču.

Priporočajte in širite „DOMOVINO“!

ter podobno. Toda čutil je, da ga Zaporosci skrivaj sujejo, in sklenil je, molčati. Ko se je torej obrnila carica spet na stare Zaporosce in polizvedovala natančneje o njihovih običajih in navadah, je kovač počasi odstopil, se sklonil k svojemu žepu in šepnil: «Spravi me hitro odtod!» In preden se je zavedel, je bil že na drugi strani mitnice.

* * *

«Utopil se je, pri Bogu, da se je utopil! Naj se ne ganem odtod, če ni utonil,» je trdila debela tkalka, stoječa sredi ceste med skupino žensk.

«Kako, kaj, torej sem lažnivka! Ali sem mar komu ukradla kravo? Ali sem koga uročila, da mi zdaj nihče ne verjame,» zavpije druga ženska v kozaški bluzi vijoličastega nosu, mahajoča z rokami okoli sebe, «in naj nikoli več ne pijem vode, če ni videla stara Perčih na lastne oči, da se je kovač obesil.»

«Kovač se je obesil. Tu jo imamo,» pravi starosta, izstopivši iz Čubove koč in se preriva, ko to začuje, skozi množico.

«Reci raje, da te ne veseli žganje, stara pijanka,» nadaljuje tkalka, «tako norčav bi moral biti, kakor si ti, da bi se obesil. Utonil je, utonil v ledeni grezi! To vem tako gotovo, kakor izvestno prihajaš ti baš iz krčme, Nesramnica!»

«Glejte, kaj mi očita,» nadaljuje ženska z vijoličastim nosom.

«Raje molči, nesramnica! Fej! Pri tem pljuče razdražena Djakova žena tkalki naravnost v obraz.

Tkalka je hotela vrniti, pa je pljunila na neobrito brado starešine, ki se je priril prav k prepirajočim se ženskam, da bi bolje slišal.

«O, ti, grda baba,» krične starosta, brisoč si obraz z rokavom in grabeč po biču. Ta kretnja je povzročila, da so se vse razbežale s kletvicami in kriki na vse strani.

«Kakšna predrznost,» je ponovil starešina, še vedno brisoč si neobrito lice. «Torej kovač je utonil. Ti ljubi Bog, tako imeniten slikar! In kako močne nože, srpe in pluge je koval! Kakšna moč! Da,» nadaljuje po kratkem premišljanju, «malo takih ljudi imamo v selu! Že ko sem tičal v tej prekleti vreči, se mi je zdelo, da je bil revež potrta. Tu imamo zdaj kovača. Bil je in ni ga več. Pa sem hotel, da bi mi podkoval mojo lisasto kobilo.» Poln takih sočutnih misli je taval starosta v sebe poglabljen domov.

Oksana je bila zelo žalostna, ko je zvedela novico. Očem Perčih in vsemu plemenu starih žensk je malo verjela. Vedela je, da je bil kovač preveč veren, da bi se odločil, pogubiti svojo dušo. Tako krasnega človeka, kakor je bil kovač, pač ni možno najti daleč naokoli. Kako jo je ljubil, vstrajal je dalje časa kakor vse njene muhe... Lepa Oksana se je premetavala vso noč pod odejo z ene strani na drugo in ni mogla zaspiti. Kmalu se je valjala po ležišču v vsej svoji zapeljivi goloti, ki jo je skrivala njej sami črna noč. Skoro na glas se je obmetavala z očitki, potem je obležala mirno in sklenila, ničesar misliti, vendar ni nehala misliti nanj, žarela je kakor v mrzlici in zjutraj je bila že preko ušes zaljubljena v kovača.

Čub ni kazal niti veselja niti žalosti zaradi Vakuline usode. Pečal se je samo z eno stvarjo: Ni mogel pozabiti nezvestobe Solohe in preboleti ter niti v spanju se ni nehal prerekat z njo.

Napočilo je božično jutro. Že pred zoro je bila cerkev polna. Stare žene v belih rutah s konci, zadaj povezanimi, v belih suknenih plaščih, so se pobožno križale pri cerkvenem vhodu. Male plemkinje v zelenih in rumenih steznikih, da, celo v modrih kontuših, vezanih z zlatom, so stale bolj spredaj. Deklice, ki so imele na glavah cela skladišča travov in za vratom vrvice, križce in cekine, so poskušale kolikor mogoče približati se ločeni steni, pokriti s svetimi podobami, ki je skrivala najsvetejše pred neposvečeno množico. A pred vsemi so stali kozaki, nazivajoči se plemiči, in preprosti kmetje z brki, čopi, debelimi vratovi in sveže obritimi bradami, največ v suknhah s kapucami, da so se videli beli ali višnjevi suknjiči. Vsi so imeli svečane obraze. Starešina si je oblizoval ustnice, že naprej sluteč klobase, ki jih bo jedel po dolgem postu. Dekleta so mislila na drsanje s fanti, stare ženske so molile pobožneje nego sicer. Samo Oksana je stala kakor odsotna, molila je ali saj napravljala tak vtis. V njenem srcu so se borili mnogovrstni občutki. Zda je bila vznemirjena zaradi bolesti in žalosti, zda zaradi jeze in gneva. Njen obraz je bil zrcalo njene notranjosti in na trepalnicah so ji blestele solze. Prijateljice si niso mogle tega tolmačiti in niso slutile, da je bil kovač vzrok Oksaninega razpoloženja. Toda ni se samo Oksana pečala s kovačem. Vsi vaščani so opazili, da ni pravega praznika, da nekaj važnega manjka. Kot nalašč je Djak na svojem potovanju v vreči našel nahod in njegov glas je donel kakor ubit zvon, potujoč pevec je pač pel lep bas, toda predvsem je manjkalo kovača, ki je prišel vedno na kor pri «Očenašu» in vse očaral s pultavskim načinom svojega petja. Tako

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

BREZ MLEKARSTVA NI NAPREDKA V ŽIVINOREJI.

Ce presojamo položaj naše živinoreje in položaj živinoreje po drugih naprednih krajih, pridemo do zaključka, da moramo tudi pri nas iskati v razvoju mlekarstva ugodnejše pogoje za naš napredek v živinoreji in sploh pri našem gospodarstvu. Živimo sicer v mlekarški krizi, ker ne moremo mleka in mlečnih izdelkov tako v denar spravljati kakor prej, toda v zvezi temu moramo iskati tudi nadalje našo rešitev v živinoreji in z njo združenim mlekarstvom. Tudi po drugih deželah preživljajo danes mlekarstvo krizo in so prav tako težko prizadeti kakor smo mi. Preboleli pa bodo to krizo lažje kakor mi, ker so po naprednih krajih s svojim mlekarstvom bolj organizirani in ker imajo tudi več zaupanja v lastno samopomoč, kakor ga imamo pri nas.

Tudi pri nas moramo iskati potrebno pomoč predvsem v dobri organizaciji mlekarstva. Če hočemo delati na to, da bi izvažali naše mlekarke proizvode (maslo, sir), bo mogoče uspeli le v tem primeru, če bomo proizvajali brezhibne izdelke v večjih količinah in če se bomo v ta namen skupno poprijeli mlekarstva. Treba bo pa danes tudi drugih sredstev, da pomagamo mlekarstvu na noge.

Na Dunaju se je v zadnjem času ustanovila s pomočjo mlekarških in kmetijskih organizacij posebna družba za pospeševanje mlečne uporabe in porabe domačih mlečnih izdelkov, ki si je nadelala nalogo, delati s pomočjo časopisja, letakov, predavanj, reklamnih spisov itd. na to, da se razširi in kolikor mogoče poveča uživanje mlečne hrane. Take družbe so se ustanovile že prej v Ameriki, na Angleškem, v Nemčiji in v severnih državah. V Združenih državah se je zaradi te propagande zvišala poraba mleka na leto za 27 %, poraba masla za 17 % in sira za 20 %. Pa tudi na razne druge načine se dá dvigniti poraba mleka, kakor n. pr. z napravo mlečnih točilnic na kolo-

dvorih, v kopalnišnih, letoviških itd. Vse to bodo morale podpirati tudi javne oblasti, ker so take naprave ne le v prilog domačega gospodarstva, ampak tudi v prilog narodnega zdravstva sploh.

S povzdigo mlekarstva se bo dvignilo vse naše gospodarstvo. Zato je pa treba, da se napram sedanjí krizi še tesneje organiziramo. Posameznik ne zmore ničesar s svojo malo količino mleka, ako se pa združimo in oddajamo svoje mleko v skupne mlekarne, lahko proizvajamo trpežnejše mlečne izdelke, za katere si lažje poiščemo odjemalcev doma in drugod in lažje ustvarimo potrebne pogoje tudi za napredek naše živinoreje.

SIROVA ALI KUHANJA KLAJA ZA PRAŠIČE.

O tem vprašanju se danes veliko piše. Novejši nazori gredo danes za tem, da je prašičem primernejše pokladati sirovo klajo, ker so po svoji naravi ustvarjeni za uživanje sirovih krmil. Dejansko danes pokladajo po mnogih gospodarstvih krmila v sirovem stanju, kar ima seveda svoje velike pomanjkljivosti. Taka reja je veliko cenejša in lažja, pade s tako klajo veliko dela in kurjave. ... drugi strani pripisujejo sirovi klaji tudi večjo tečnost in boljše izkoriščanje redilnih snovi, zlasti tako imenovanih »vitaminov«, ki igrajo važno vlogo tudi v živalskem življenju.

Sirova klaja se danes polaga predvsem na večjih posestvih. V poletnem času jih redijo na paši ali pa s pomočjo mlade zelene detelje, v zimskem času pa s pomočjo pese in koruze, oziroma žitnega zdroba.

Za povsod pa ne velja taka reja, zlasti ne za razmere malega posestnika, ki mora računati z najrazličnejšimi odpadki in ostanki pri reji svojih prašičev. Poleg različnega plevela in različnega listja in korenja mora izkoristiti kuhinjske in razne zelenjadne odpadke (krompirjeve olupke itd.). To vse se pa dá najbolje uporabljati s kuho in mešanjem. Le tako pripravljena krmila se dajo mešati, premečkati in pregnesti, da ne more žival izbirati in da ji gre vse bolj v slast, v kar pripomore veliko tudi običajna obloča. Gotova krmila, kakor krompir in topinambura, se dajo sploh le s kuhanjem in parjenjem izkoristiti.

Vse to priha za naše prašičereje toliko bolj v poštev, ker smo splošno navezani na pokladanje raznih koreninskih rastlin, ki jih moramo mešati, in ker se je v zadnjem času dognalo, da ni res, da bi bila tečnost sirove klaje večja kakor je tečnost kuhane klaje. Glavni del »vitaminov« pride tudi v kuhani klaji do popolne veljave (dr. Schieblich, Remy).

Slednjič je pa pri kuhaní klaji tudi to pomisliti, da so želodec in čreva naših svinj že od mladega vajeni na prebavo kuhane klaje in da bi bil vsak prehod na sirovo klajo v poznejši dobi v zvezi s pomanjkljivo prebavo. Kakih posebnih dokazov za to ni treba. Zadostuje, če pogledamo, kako prebavlja sirovo turščico hrvaški prašič, ki je na njo vaje od mladega, in kako jo prebavlja naš prašič, ki je vaje kuhe in hlevske reje.

Gnojenje z umetnimi gnojili

Da zamoremo žeti, ne zadostuje samo, da sejemo in sadimo, temveč moramo tudi gnojiti. Vsak kmetovalec vé, da je hlevski gnoj glavno gnojilo. S hlevskim gnojem ne dovajamo zemlji samo rastlinske hrane, temveč jo tudi izboljšujemo in napravimo sposobno, da se more umetni gnoj v njej popolnoma uveljaviti. Hlevski gnoj pospešuje tudi delovanje bakterij v zemlji, ki so za razvoj kulturnih rastlin izredne važnosti.

Zal pa, da primanjkuje danes skoraj vsakemu kmetovalcu hlevskega gnoja in da ima komaj tretjino tega, kar potrebuje, da bi nadomestil vse one hranilne snovi na svojem polju, katere je z žetvijo odvzel svoji zemlji. Da svojih njiv, travnikov itd. ne osiromaši, mora poleg hlevskega gnoja uporabljati tudi umetna gnojila.

Hlevski gnoj uporabljamo najbolje tako, da z njim vsake 3 do 4 leta močno pognojimo najbolj potrebnim njivam, oziroma sadežem, drugače si pa vsako leto pomagamo z umetnimi gnojili.

Kar se tiče umetnih gnojil, se danes kmetovalcu svetuje to in ono. Pravilno stališče je pa le eno, in sicer to, da moramo zemlji dati vse to, kar smo ji odvzeli. Strokovnjaki in učenjaki agrikulturne kemije, kakor tudi vsi tozadevni praktični poskusi so dokazali, da zamoremo največje

je minula prva maša ... tudi glavna maša je bila končana ... Ali je kovač res zginit?

* * *

Še urneje kakor prej je nesel vrag kovača po zraku zdaj, ko se je bižalo jutro. In Vakula se je naenkrat znašel pred svojo hišo, ko je baš zapel petelin.

«Kam?» zavpije kovač nad hudičem, ki se mu je hotel izmuzniti, in ga ujame za rep. «Stoj, prijatelj, nisem se ti še zahvalil!»

Pri teh besedah zgrabi Vakula oklešek in prisoli vragu tri krepke udarce, na kar ga pusti teči kakor asesor kmeta, ki ga je pošteno prebičal. Namesto ča bi zapeljeval, sejal jezo in zdražbo, je bil sovražnik človeškega rodu sam osleparjen in prisiljen, da je storil dobro delo. Po tej eksekuciji se je vrgel Vakula v veži na seno in spal do poldneva. Ko se je zbudil, se je prestrašil, opazivši, da je solnce že visoko na nebu. «Zaležal sem prvo in veliko mašo.»

Verni kovač je bil ves obupan, mislil je, da mu je Bog kot kazni za njegove grešne misli poslal spanec, da bi pogubil njegovo dušo s tem, da mu je zabranil, da na tak praznik ni bil v cerkvi. Potem se je pa pomiril, ko se je zaobljubil, prihodnjo nedeljo vse izpovedati duhovniku in storiti od danes naprej vsak dan petdeset poklekov.

Potem je pogledal v kočo. Bila je prazna, torej se Soloha še ni vrnila. Previdno je prinesel na dan čevlje, spravljene na prsih, in znova osupnil nad dragocnim delom in čudnim dožitkom minule noči. Nato se je umil, se najlepše oblekel, po vrhu še v suknjo, ki jo je prejel od Zaporošcev, vzel iz omare novo čepico iz najfinejša ovčje volne z modro pre-

vleko, ki je še ni nikoli nataknil, odkar jo je kupil v Pultavi. Od nekod je privlekel mnogobojni paš, vse položil s svojim kančujem v ruto in se podal naravnost h kozaku Čubu.

Čub je zijal, ko je vstopil kovač, in ni vedel, čemu naj se čudi: ali temu, da je kovač vstal od mrtvih, ali da se drzne pri njem vstopiti, ali da se je tako brhko nadičil kot pravi zaporoški kozak. A še bolj se je čudil, ko je razgrnil Vakula robec, položil predenj čepico in paš, blesteč, kakor ga še ni videl v vasi, se mu sam vrgel pred noge in rekel s prosečim glasom: «Usmili se, očka, ne jezi se! Tu je moj kanču, udari, kolikor hočeš, sam se ti prepuščam v pokoro, udari, samo ne jezi se! Ti si vendar jedel kruh s soljo in pil bratovščino nekdanj z mojim rajnim očetom.»

Čub je čutil skrivno veselje, da kovač, ki ga ni prekosil nihče v vasi, ki zvije z roko podkev kakor flancat, da ta kovač leži sedaj pred njegovimi nogami. Da bi se pa ne izpozabil okoristiti se s priliko, je zgrabil kanču in mu pritisnil tri krepke na hrbet. «Zdaj imaš dovolj! Vstani! Spoštuj odslej starost! Naj bo vse pozabljeno in povej, kaj želiš!»

«Očka, daj mi tvojo Oksano za ženo!»

Čub premišljuje in gleda čepico in paš. Čepica je izvrstno delo, tudi paš ne zaostaja za njo. Potem se je spomnil nezveste Solohe ter rekel odločno: «Bodi, pošli snubce!»

«O.» je kriknila Oksana, ki je baš stopila čez prag in opazila kovača ter ga pogledala s prijaznim začudenjem.

«Glej, kakšne čevlje sem ti prinesel, prav one, ki jih nosi carica.»

«Ne, ne, ne potrebujem čevljev,» pravi, z roko braneča se in gledajoča ga nepremično,

«tudi brez čevljev ...» ni dokončala, čez in čez je zardela.

Kovač je pristopil k nji in jo prijel za roko, lepa Oksana je povsila oči. Še nikoli ni bila tako krasna. Zadivljeni kovač jo je počasi poljubil in njen obraz je zardel še bolj in še lepša je bila.

* * *

Škof blaženega spomina je potoval enkrat skozi Dikanko, hvalil lego sela in obstal pred neko kočjo, ko se je vozil po cesti.

«Čigava je ta lepo poslikana hišica?» vpraša njegova prevzvišenost krasno žensko z otrokom v naročju, stoječo pred vrati.

«Kovača Vakule,» pravi Oksana, ker to je bila ona.

«Krasna je. Lepo delo,» pravi prevzvišeni škof, opazujoč vrata in okna. Okna so bila vsa rdeče pobarvana, a na vratih so bili slikani kozaki na konjih s pipami v ustih.

Še bolj je pa pohvalil prevzvišeni gospod kovača Vakulo, ko je zvedel, da je držal cerkveno pokoro, ki si jo je sam naložil, ter je zastoj poslikal cerkveno predvorje z zelenimi in rdečimi cvetkami. A to še ni vse. Na stransko steno, takoj pri vhodu, je naslikal Vakula vraga v peklju, in sicer tako zopernega, da je vsak mimoidoči nehote pljunil. Ženske so nosile k podobi svojo jokajočo deco in rekale: «Glej, ta odnaša kričeče otroke!» In otrok je takoj nehal jokati, poilil plašno na sliko in krepko objel matrine prsi.

Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti ter za Narodno galerijo v Ljubljani!

pridelke samo tedaj doseči, če damo zemlji vse glavne hranilne snovi, to je kalij, fosforno kislino in dušik. Tako gnojenje imenujemo **popolno gnojenje** in samo pri takem gnojenju zamoremo računati, da smo denar za umetna gnojila pravilno naložili in da se bo naš trud dobro izplačal.

Popolnoma napačno pa je, če gnojimo samo enostransko, na primer tako, da damo zemlji samo fosforno kislino, torej da gnojimo samo s superfosfatom, ali pa samo z apnenim dušikom, oziroma s žilskim solitrom. Tako gnojenje nikdar ne prinese zaželenih pridelkov.

S popolnim gnojenjem damo zemlji vse, kar smo ji odvzeli, zato dobimo tudi največje pridelke. Umetna gnojila trosimo na njive, travnike itd. v jeseni ali pa v zgodnji pomladi, marca meseca. Pri ozimnih je bolje jeseni pred setvijo gnojiti, vendar ne škoduje, ako pomladi naglavno gnojimo. Tako gnojenje ima isti uspeh kakor jesensko.

Izmed kalijevih umetnih gnojil naj se pri nas uporablja 40% na kalijeva sol. Fosforna kislina se pri nas v velikih množinah izdeluje, in sicer v obliki rudn. superfosfata. Tudi jo uvažamo v obliki Tomasove žindre. Kot dušičnata gnojila se priporočajo predvsem vapneni dušik, ki se tudi pri nas izdeluje in rabi za jeseasno in pomladno gnojenje, in žilski soliter, ki se rabi pomladi, ker hitro deluje. Sedaj v februarju ali marcu si mora vsak kmetovalec nabaviti potrebna umetna gnojila, ker je konec marca in začetkom aprila zadnji čas, da z njimi gnojimo.

Po dosedanjih gnojilnih poskusih so se dosegli najboljši uspehi, če se je z umetnimi gnojili takole gnojilo na 1 ha (in v oklepaju na 1 oral).

1.) Pri žitih in travnikih: 100—150 kg 40 % kalijeve soli (50—75 kg), 250—300 kg superfosfata (150—200 kg), 100—150 kg apnenega dušika (50—75 kg).

2.) Pri krompirju, ropi, pesi, detelji in koruzi: 200—300 kg 40 % kalijeve soli (100—150 kg), 250—300 kg superfosfata (150—200 kg), 200 do 250 kg apnenega dušika (75—125 kg).

3.) Pri hmelju, v vinogradu in pri sočivju: 250—350 kg 40 % kalijeve soli (125—200 kg), 250—300 kg superfosfata (150—200 kg), 200 do 250 kg apnenega dušika (100—125 kg).

Pripomniti je, da je kalijevo sol in superfosfat skupaj zmešati in raztrositi, dočim je z apnenim dušikom 10 dni poprej ali pa pozneje gnojiti. Manjše kakor tu navedene količine rabimo le tedaj, če smo gnojili tudi s hlevskim gnojem, drugače pa moramo rabiti le tu navedene količine.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Žitne cene v naši državi so se nadalje okrepile. Zlasti pšenica je dosegla tako ceno, da ji že lahko konkurira kljub visoki uvozni carini madžarska pšenica. Tudi turščica se živahno trguje. Prav tako se je podražila pšenična moka. Na ljubljanski blagovni borzi so bile 7. t. m. naslednje cene (za 100 kg, postavljeno na slovensko postajo): pšenica: baška 377-50 do 380 Din, slavonska 367-50 do 370 Din; turščica: baška 282-50 do 300 Din; oves: baški 300 Din; moka pšenična <0>: 525 Din.

ŽIVINA. Kljub precej živahni kupčiji se cene ne spreminjajo. Na zadnjem živinskem sejmu v Ljubljani 1. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: voli, prvovrstni 8-50 Din, drugovrstni 7-50 Din, tretjevrstni 6-75 Din, krave, debele 5 do 6 Din, krave, klobasarice 3 do 4 Din, teleta 10 do 11 Din.

HME LJ. Cene v inozemstvu se približno drže, dočim se pri nas kupčijska mizerija nadaljuje. Krepak nauk, da se hmeljarstvo pri nas ne sme več širiti in da ga morajo opustiti vsi novi hmeljarski kraji.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 6. t. m. v valutah:

1 dolar za 56-17 do 56-37 Din;
7. t. m. v devizah:
100 avstrijskih šilingov za 800-85 do 803-85 dinarja;
100 nemških mark za 1356-50 do 1359-50 Din;
100 madžarskih pengov za 994-25 do 997-25 dinarja;
100 italijanskih lir za 300 do 302 Din;
1 dolar za 56-78 do 56-98 Din.

100 francoskih frankov za 222-70 do 224-70 dinarja;

100 češkoslovaških kron za 168-45 do 169-25 dinarja.

Sejmi

10. februarja: Sv. Jurij ob južni železnici (okolica).

14. februarja: Brežice, Sevnica, Semič, Dob (okraj Kamnik), Dolenja vas (okraj Kočevje), Sent-lambert (okraj Litija), Šmartno, Zirovnica, Sava (le za blago), Zalec, Vratišinec (okraj Čakovec), Ponikva (okraj Šmarje pri Jelšah).

15. februarja: Bogojina.

16. februarja: Kandija (za živino in stavbni les).

17. februarja: Izlake.

Ljubljanska porota

Dekla okradla gospodarja. V ponedeljek se je začelo v Ljubljani pomladno porotno zasedanje. Prva se je morala zagovarjati Marjeta Urhova, dekla pri Ferdinandu Permozerju v Cerknici, ki je v odsotnosti gospodarja in gospodinje pokradla obema razne dragocenosti, denar in perilo. Pred poroto je dobila deset mesecev težke jeze s postrenjem.

Oproščen krivde uboja. 30letni invalid France Rus iz Gotine pri Grosupljem je imel piko na 34letnega Ivana Travnika, ki da je nekoč govoril nekaj neresničnega o njem. Novembra lanskega leta sta se Rus in Travnik stepla ter je Rus udaril Travnika s polno steklenico po glavi. Travnik je poškodbam podlegel. Pri razpravi se je ugotovilo, da je Rus živčno bolan. Porotniki so vprašanje krivde zanikali in je bil Rus oproščen.

Preložena razprava o detomoru. Razprava proti 26letni dekli Ivanki Kisovčevi, rojeni v Dolnji Zetini, ki je zadavila svojega nezakonskega novorojenčka, je preložena, da se preišče duševno stanje obdolženke.

Zaradi omejenosti oproščen ubijalec. Očitno duševno omejeni 30letni France Tomšič iz Šmarce je v nekem gostilniškem prepiru udaril s sekiro Toneta Šinkovca in ga ubil. Ker so porotniki potrdili, da je zločinec dejanje izvršil v duševni zmedenosti, je bil Tomšič oproščen.

Zapisal Marljani Jamšek:

Grad Berberštajn

Povest iz minulih časov.

I.

Na Bavarskem v Nemčiji južno od mesta Monakovega se nahaja v Divjem gozdu, kakor ga tamošnje ljudstvo imenuje, grad Berberštajn, o katerem se pripoveduje žalostna povest.

Leži ta grad, od katerega so danes le še razvaline, sredi gostih smrek in borovcev na griču. Ob vznožju je majhno jezero, tiho in globoko. Grobna tišina vlada tu. Ne čuješ ptic, ne vidiš človeške duše, vse je mirno in zapuščeno. Le ponoči, če v bližnjih vaseh ljudje že počivajo, se slišijo v gozdu sove in čuki.

Kmetje iz okolice hodijo mimo po ovinkih, samo da se ognejo gradu, v katerem baje straši.

Bil je ta grad nekdanj ponosna stavba. Veselo je bilo tu življenje. Gospodar je bil zelo radodaren in usmiljen napram siromakom, zato tudi visoko cenjen in spoštovan. Okoličani so graščaka nazvali Gotfrida Dobrega, ki je imel enako ljubeznivo ženo Krimhildo.

Usoda pa je hotela, da mladi gospodar ni bil dolgo srečen s svojo Krimhildo, ki mu jo je po porodu prvorojenca ugrabila kruta smrt.

Nesrečni graščak je ostal s sinčkom, katerega je krstil istotako za Gotfrida. Zaobljubil se je vdovec, da si ne poišče druge žene, in je odslej živel samo za dete.

Pridrhal si je le eno žensko, Ivano, ki mu je vodila gospodinjstvo, ter nekaj hlapcev. Ivana je marljivo skrbela v gradu za red.

Minula so tri leta, ko je usoda zopet udarila nesrečnega gospodarja gradu Berberštajna.

Ko se je nekega jesenskega večera graščak vrnil z lova domov, je našel grajska vrata na stečaj odprta, v kuhinji pa zvezano Ivano, v nezavesti ležečo na tleh.

Ko se je Ivana osvestila, je med jokom in stokom pripovedovala, da so neznanci vlomili ter odvedli mladega Gotfrida, njo pa pobili na tla in zvezali.

Ves obupan je ukazal graščak zasledovati zločince. Poklicani so bili vsi kmetje iz bližnjih vasi in so se razkropili na vse strani v gozdu, da izsledijo roparje ter privedejo malega triletnega sinka očetu nazaj, toda ves trud je bil zaman. Ni bilo ne duha ne sluha za detetom.

Graščak je zaman obljubljal visoke nagrade izsleditelju. Naposled je napisal dolgo oporoko, Ivano je določil za oskrbnico gradu, sam se je pa preoblekel v popotnika in odšel v svet, da poišče svoje dete.

Ni imel sreče, ni našel otroka in je kmalu po odhodu končal žalostno v gozdovih, napaden in oropan od razbojnikov.

Nadzorstvo gradu je prevzela Ivana, premičnine pa je imel shranjene župan v bližnjem mestecu.

Ivana se je poročila z nekim Bernardom, nekdanjim uslužbencem na gradu, ter mu rodila deklico, katero so krstili za Anico.

Tako so vsi trije zadovoljno živeli na gradu Berberštajnu, toda samo kratko dobo.

Po smrti grofa Gotfrida je pričelo na gradu strašiti, da se je morala Ivana preseliti v bližnjo vas.

II.

Minulo je že dvajset let.

Grad je bil v zapuščenem stanju že zelo zarastel od raznega drevja. Po sobah je sicer ostalo vse kakor poprej, samo je bilo vse zaprašeno in zarjavelo, ker se ni nihče upal priti blizu.

Nekega julijskega dne jo je rezal po deželni cesti mlad popotnik. Solnce se je že umikalo proti zahodu, bližala se je noč. Kmetje so se vračali s polja, ptice so utihnile, vse se je pripravljalo na počitek. V vasi je bilo vse mirno. Angelovo češčenje je že odzvonilo, kmetje so sedli za mizo k večerji, mladi fantje pa so šli vasovat.

Pozno zvečer je prišel popotnik v vas in srečal gručo veselih fantov. Prijazno jih je pozdravil in vprašal, kje bi dobil za danes prenočišče.

Najveselejši od gruč se je oglašil: «Na grad Berberštajn pojdi spat, prijatelj. Tam imaš prostora dovolj. Vse je tam zapuščeno.»

Drugi se je odrezal: «Kaj bo neki iskal tam gori, saj si ne upa tja, ker tam straši.»

«Jaz grem na grad», ga prekinje popotnik. Fantje se prično na glas smejati, toda hitro postanejo resni, ko jih mladi popotnik še izprašuje odločno in neustrašeno, kod vodi pot na grad in če je dovoljen vstop.

Ko vidi, da se tujec ne šali, mu dado potrebna pojasnila. Eden fantov se je še oglašil: «Če že pojdeš, vedi, da živ ne boš dočkal jutra. Tam na gradu ti bodo pokazali najbližjo pot na drugi svet!»

DOMAČE NOVOSTI

* Oton Zupančič častni meščan mesta Kamnika. Občinski odbor mesta Kamnika je na seji 30. m. m. na predlog župana imenoval našega velikega pesnika in pisatelja Otona Zupančiča za svojega častnega meščana.

* 60letnica gospe Franje Tavčarjeve. V sredo 8. t. m. je praznovala 60letnico gospe Franja Tavčarjeve, vdova po pokojnem dr. Ivanu Tavčarju. Neumorni društveni in prosvetni delavki bodi naklonjenih še mnogo let!

* Članarino za Vodnikovo družbo je treba nepreklicno poslati družbini upravi do 1. marca t. l. Pozivamo vse gg. poverjenike, da do tega časa brezpogojno pobere letnino pri vseh starih članih in nemudoma pošljejo nabrani denar odboru. Kdor bi hotel v krajih, kjer Vodnikova družba še nima poverjenika, prevzeti poverjenišvo, naj se javi odboru. Vse one, ki jim je pri srcu dobra knjiga, prosimo, da delajo med narodom propagando za Vodnikovo družbo in ji skušajo pridobiti čim največ članov. Vsak somišljenik naj stori svojo dolžnost in prepričani smo, da bo Vodnikova družba že letos dosegla 25.000 članov.

* Rudarjem znižujejo pokojnine. V rudarskih revirjih je bil objavljen razglas, po katerem se imajo s 1. t. m. upokojenim rudarjem znižati njihove pokojnine od približno 800 Din na 600 Din. Poleg tega udarca upokojevcem so udarjeni tudi aktivni rudarji z zvišanjem službene dobe od 30 na 40 let in z zvišanjem premije od 5 na 7 %. Tako so končali svoje delo vsi oni, ki so neprestano kritizirali po dr. Zerjavovem pravilniku priznane pokojnine. Po dveh letih kritiziranja so pod vlado ministra za socialno politiko dr. Gosarja dosegli znižanje pokojnin in povišanje prispevkov.

* Smrt uglednega obrtnika. Te dni je v Ljubljani podlegel zavrtni bolezni splošno znani in spoštovani g. Valentin Urbančič, kovaški mojster in hišni posestnik. Pokojnik je bil rodom z Bre-

zovice pri Ljubljani. Kot deček se je izučil kovaške obrti in je deloval v Ljubljani 35 let kot samostojen kovaški mojster. Udeleževal se je zlasti v mlajših letih tedanje hude politične borbe z Nemci, kesneje pa kot mož naprednega mišljenja s klerikalci. Tudi obrtniškega stanovskega gibanju je posvetil vse svoje moči ter preko 20 let načeloval Zadrugi kovaških obratov. Kljub živahnemu političnemu in stanovskemu delovanju si je z umnim gospodarstvom in marljivim delom pridobil lepo premoženje in ugleden položaj med svojimi tovariši. Bil je član mnogih narodnih društev. Vrlemu možu najlepši spomin. Žalujemo rodbini naše iskreno sožalje!

* S 1. februarjem so se začele pobirati nove oblasne davščine. Ljubljanski oblasni odbor je naznanil, da se začnejo s 1. t. m. pobirati nove oblasne davščine, ki jih je sprejela oblasna skupščina 20. decembra 1927. Takse na javne plesne in kinematografske predstave se bodo pobirale od 1. januarja nazaj. Nekatere davščine je finančni minister znižal, nekaj pa jih je sploh črtal.

* Odlikovanje gasilca na smrtni postelji. Za svoje 50letno udejstvovanje v novomeškem gasilnem društvu je bil odlikovan g. Anton Stopar z zlato medaljo. G. Stopar je nevarno bolan in mu je medaljo izročil sreski poglavar g. Kaki na domu pri bolniški postelji z lepim nagovorom.

* Prvi jugoslovenski trgovinski aeroplan. Kakor javljajo iz Pariza, se je na vletišču Le Bourget izvršil krst prvega jugoslovenskega trgovinskega aeroplana. Aeroplan je dvokrilnik francoskega fabrikata s 450 konjskimi silami.

* Prva pomoč ponesrečenim živalim in nekatera druga navodila lastnikom domačih živali je naslov nove knjige, ki jo je napisal živinozdravnik prof. dr. Kern, upravnik državnega veterinarskega bakteriološkega zavoda v Ljubljani in bivši

profesor za živinozdravništvo na višjem gospodarskem učilišču v Križevcih. Do sedaj sta izšli dve izdaji te knjige v srbohrvatskem jeziku, ki sta popolnoma razprodani. Slovensko izdanje je še dopolnjeno, prevod pa je napravil g. živinozdravnik dr. J. Kunc. Pisec pravi, da je napisal to knjigo, ker se je prepričal, da je naše ljudstvo o najnavadnejših vprašanjih prve pomoči pri živini vseskozi nepoučeno, da so ljudje v takih primerih brez vsakih pripomočkov in da se v skrbi za živino lotevajo popolnoma brezmiselnih in celo škodljivih sredstev. Bogata vsebina 123 strani obsegajoče knjige, ki je opremljena s 93 zelo poučnimi slikami, pojasnjuje v kratkih odstavkih sestavo živalskega života, našteva, katera zdravila so potrebna za prvo pomoč in kako se uporabljajo in dajejo živini. Nadalje popisuje, kako se ravna z različnimi ranami in kaj je storiti v raznih primerih nagle obolenosti. Naslovi: Poškodovanje rogov, Poškodba kopita in zakovanje, Prišč med parklji, Opekline, Strela, Zlom kosti, Zvitje, Izpad porodnice in maternice, Izpad danke, Vnetje vimena, Driska, Kolika, Napenjanje goved in ovac, Tuji predmeti v požiralniku, Pretres možgan, Solnčarica, Nevarnost zadušitve, Zastrupitve, Ozebljenje, Postopanje s popkom novorojenih živali, Nalezljive bolezni itd. Že sami dovolj povedo, da se knjiga peča z vsemi onimi primeri, v katerih bi vsak lastnik živine moral vedeti, kaj mu je storiti, da se obvaruje škode. Lepo in koristno knjigo vsem interesentom prav nujno priporočamo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54, ali pa pri podružnici Tiskovne zadruge v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 13. Velja 34 Din, poština 250 Din.

* Blagim sreem. Kakor smo nedavno poročali, sta se v Krki smrtno ponesrečila krojač Leopold Kadunc in njegov zet Medic iz Toplega vrha pri Črmošnjicah. Družini obeh ponesrečenecv se lahajata sedaj v največji bedi. Obe vdovi imata še nepreskrbljene otroke. Blaga srca, ki so zmožna sočustvovati z nesrečnimi družinami, se naprošajo za darove, ki naj se pošljejo na upravo «Domovine» v Ljubljani. Blagim dobrotnikom že vnaprej najlepša hvala!

Zopet se je po teh besedah gruča zakrohotala v smehu ter tujcu želela lahko noč.

Nekam zamišljeno je gledal tujec za njimi, hkrati pa se mu je obraz zjasnil in odločno jo je mahnil v gozd proti gradu. Med potjo se je junačil ter si trdil, da ni strahov. Nenadoma pa je zaslišal močan glas iz neposredne bližine. Obstal je, pogledal okrog sebe ter videl pred seboj grad.

Trenutno ga je obšla groza, ko se je glas ponovil. Kmalu pa se je glasno zasmel. «A, taki strahovi so tu. Če sove in čuki na stolpu skovikajo, pa menijo praznoverniki, da straši.» Z dvojnimi pogumom je prijel za kljuko grajskih vrat in jih odprl. Z velikim ropotom so se odprla velika, z železjem okovana, že zelo zarjavela grajska vrata. Mladi junak je stopil v vežo, a ni videl ničesar. Prižgal si je luč in jo mahnil po stopnicah gor v sobane. Stopil je v spalnico nekdanjega graščaka Berberštajna. Krasno opremljena soba se mu je zdela nekam znana. Ali jo je morda že v resnici videl?

Hitro je prižgal s svojo bakljico eno izmed šestih sveč na velikem srebrnem svečniku in si malo ogledal spalnico. Ob zidu stojela velika postelja, lepo izdelana in z mnogimi okraski, mu je najbolj ugajala.

«Tukaj se bom prav dobro naspal!» je vzkliknil veselo. Vrgel se je na posteljo, se ogrnil in takoj zaspal.

Sveča je med tem gorela dalje. V vasi so ljudje opazili luč v gradu in vse je postalo silno strah.

Ona gruča vaških fantov je plaho gledala proti gradu, ni jim šlo v glavo, da je tujec imel toliko poguma.

«Bog vé, kako bo siromak končal?» meni eden fantov.

«Dokler ima luč, bo že še, v temi mu bo pa gotovo šlaba predla», je besedoval drugi.

«Sam je kriv svoje usode, saj smo ga svarili! Najbolje je, da molimo za njegovo dušo,» je pripomnil tretji.

«Pustimo ga! Kar bo, pa bo. Videti je bil precej junaški. Morda pa bo še živ in zdrav odnesel pete iz gradu!» je zaključil peti.

Pri Ivani, oskrbnici gradu, so fantje potrkali na okno. Po daljšem čakanju je odprla stara Ivana okno in zarenčala: «Kaj pa nadlegujete ljudi, ki so potrebni počitka?»

«Pogledajte, Ivana, na grad! Tam gori je danes luč!»

«Za božjo voljo, saj je res!» začudeno vzklikne starka in se prekriža. «Kaj neki pomeni to? Kdo je tam gori ob tej uri?»

«Srečali smo popotnika,» nadaljuje fant Polde. «vprašal nas je po prenočišču, v šali smo mu pokazali grad in mu veleli, naj gre tja spat in on je res šel. Gotovo mu je že žal!»

«Izgubljen je,» se zgrozi starka. «pokojni Berberštajn se bo kruto maščeval nad drznostjo tega potepina! O, dobro ga poznam! Kakor je bil kot živ dober in pravičen, toliko huje bo njegov duh sodil skrunilce njegovega gradu. O, nesrečnik, za vedno si izgubljen!»

Dolgo so še stali pri oknu in opazovali grad. Spanec jih je naposled le premotil. Šli so k počitku, prepustivši nesrečnika usodi.

V vasi je postalo zopet mirno, ljudje so pospali, bližala se je že polnoč — ura strahov. Na gradu je še vedno gorela luč.

III.

Ko so ljudje s strahom gledali na grad, je istočasno mladi popotnik, ki se je imenoval Gotfrid, prav trdno spal v postelji umrlega graščaka in imel čudne sanje. Prikazala se mu je mlada, lepa, belo oblečena žena, se mu prijazno smehljala in mu velela, naj ji sledi.

Gotfrid je vstal in sledil ženi, ki ga je vedla na grajski stolp.

Tam je prikazen dvignila desnico, rekoč: «Ti, moj ljubi sinko, si pravi gospodar tega kraja. Poglej okolico, vse to je tvoje. Usoda te je gnala v širni svet, prestal si mnogo gorj, sedaj pa je to minilo, odslej ti bo bolje. Pojdi z menoj, dati ti hočem dokument, s katerim se izkažeš, da si pravi naslednik in sin umrlega gospodarja tega gradu!»

Stopala sta po stopnicah navzdol in prišla v orožarno. Bilo je tam mnogo mečev, sulic, pušk in drugega orožja.

Prikazen, njegova mati, je stopila k neki stari skrinji, jo odprla in prinesla polo pergamenta, ki jo je izročila presenečenemu Gotfridu, rekoč: «Prečitaj oporoko svojega očeta, hrani ta list, oddaj ga županu v mestu, na kar bo ta grad in vse to premoženje tvoje!»

Prikazen je nato izginila...

Gotfrid se je zbudil in skočil s postelje. Bilo je že jutro. Solnce se je smejalo pri oknu, sveča je dogorela. Gotfrid je takoj poiskal orožarno in glej, kakor je sanjal, tako je vse našel. Odprl je skrinjo in dobil oni pergament — oporoko svojega očeta. Tudi mu je sedaj postal jasen izvor medaljona, katerega je vedno imel na verižici okoli vratu in ki je imel dve začetni črki G. B. Tudi ta medaljon je omenil pokojni oče v oporoki.

Vse se mu je zjasnilo. Takoj je mladi mož pohitel proti mestu k županu.

Župan ga je začudeno meril od nog do glave, ko mu je Gotfrid pripovedoval: «Bil sem dete treh let, ko sem se igral v očetovi sobi. Naenkrat je vstopila naša kuharica Ivana in privedla s seboj dva moža, od katerih me je eden udaril po glavi z nekim topim predmetom. Ko sem se prebudil iz nezavesti, sem ležal pred hišo nekega čevljarja. (Konec prihodnjic.)

* **Nova potniška tarifa.** S 1. marcem t. l. bo stopila v veljavo nova potniška tarifa, ki ne bo prinesla bistvenih izprememb. Večje izpremembe bo prinesla nova tarifa samo pri brzovlakih. Dolej se je plačalo za III. razred brzovlaka 100, za II. razred 50, za I. pa 33 % več kakor za odgovarjajoči razred potniškega vlaka. Po novi tarifi se bo plačalo na progi do 100 km za III. razred 100, za II. 50, za I. pa 40 % več, kakor za vožnjo s potniškim vlakom. Pri daljših progah pa vozina progresivno pada, tako da znaša na progi 800 km za III. razred 30, za II. 20 in za I. 20 % več nego za odgovarjajoče razmere potniškega vlaka. Nova tarifa prinaša tudi izpremembe glede olajšav za posetnike našega Primorja. Kdor se mudi v Primorju v času od 1. oktobra do 31. maja, ima na povratku 75 % popusta. Dovoljen je tudi povratek po drugi poti. Za posetnike Jadrana velja tudi krajše bivanje v raznih primorskih krajih, samo da ostanejo tam najmanj deset dni. Člani planinskih društev, Ferijalnega saveza in raznih drugih društev imajo polovično vožnjo. Polovična vožnja velja po novi tarifi tudi za potovanje na velesejme, razne kongrese, svečanosti, konjske dirke itd.

* **Sodnijski uradni dnevi v Zagorju ne bodo ukinjeni.** Predsedstvo deželnega sodišča v Ljubljani je odločilo, da se bodo sodni uradni dnevi v Zagorju ob Savi vršili še nadalje. Stroške bodo nosile zagorska, arziška in kotrediška občina.

* **Pobiranje nočnega davka v Celju ukinjeno.** Za proračunsko leto 1928. se je v Celju davščina na ponočni obisk gostiln in kavarn ukinila.

* **Strašen napad božjasti.** V Prešernovi ulici nasproti poslopju Kreditnega zavoda v Ljubljani je te dni nenadoma omahnil na tla preprosto oblečen možak ter udaril z glavo ob tlak, da se je poredila kri. V trenutku so priskočili k ponesrečencu številni pasanti, ki so mu skušali pomagati na noge. K ponesrečencu je prihitel tudi bližnji stražnik, na kar so moža prenesli v vežo Kreditnega zavoda. Iz banke so takoj telefonirali po rešilni voz. Nezvestni možki se je medtem nekoliko zavedel, vendar ni mogel stražniku povedati imena. Pri padcu si je izbil več prednjih zob, si prebil ustnico ter zadobil še druge poškodbe. Rešilni voz je ponesrečenca odpeljal v bolnico, kjer so ugotovili, da je ponesrečenec 40letni mesarski pomočnik Ignac Perdan, uslužben pri konjskem mesarju Pušniku na Rinski cesti, doma iz Zagorja. Mož je božjasten.

* **Dve smrtni nesreči.** Te dni so našli mrtvega pri mostu za tunelom proti Bornu v strugi Bistrice posestnikovega sina Ivana Primožiča iz Doline, ki je odšel v nedeljo od doma in se ni nato več vrnil. Zločin je skoro izključen in se je najbrže pripetila nesreča. — Tudi mladenič Ivan Arnež, ki je lansko leto komaj zapustil šolo, je podlegel podobni nesreči. Pred 14 dnevi je pri sankanju priletel v ograjo in se na videz neznatno poškodoval. Dečko se za poškodbe ni zmenil in je šel že drugega dne, kot navadno, na delo v predilnico. Bolečine v trebuhu pa le niso hotele pomehati. Moral je k zdravniku, ki ga je takoj poslal v ljubljansko bolnico, kjer je po nekaj dneh umrl.

* **Požar v Radečah.** Dne 27. januarja zgodaj zjutraj je nastal požar na gospodarskih poslopih posestnika Černeta v Radečah. Takoj so prihiteli na pomoč domači gasilci in kmalu nato tudi gasilno društvo iz Loke. Gasilci so ogenj kmalu omejili.

* **Avtomobilska nesreča.** Te dni je vozil mehanik Braško iz Jarenine v Maribor v avtomobilu šest oseb. Zaradi mnogo zapadlega snega pa je avtomobil zdrčal po poti in se je pri tem užgal motor. Izmed šestih potnikov je bil k sreči samo eden laže poškodovan.

* **Ponesrečen zidar.** V mariborsko bolnico so pripeljali iz Spičnika pri Gornji Sv. Kungoti 50letnega zidarja in posestnika Josipa Zajca, ki si je zlomil levo nogo.

* **Nenavadna nesreča ob železniški progi.** S precejšnjo rano na glavi je prišla v mariborsko bolnico Marija Bratušova, 16letna služkinja v Skokah nižje Maribora. Izjavila je, da je šla proti Hočam ob železniški progi in da ji je nekdo iz mimo vozečega vlaka vrgel večji kos premoga v glavo.

* **Nesreča pri rezanju kruha.** Posestnikov sin Janez Bogataj iz Reteč pri Škofji Loki si je hotel odrezati kruha za južno. Pri tem mu je nož izpodletel ter se mu zadril globoko v žile na roki. Zaradi opasnega krvavljenja je moral iskati pomoči v ljubljanski bolnici.

* **Preprečen ogenj v tovarni Inteks v Kranju.** Te dni je nastal požar v tekstilni tovarni Inteks v Kranju. Ogenj, ki bi lahko postal katastrofalen za podjetje, so pogasili delavci. Podjetje trpi le neznatno škodo.

* **Nesreča.** V Zgornji Velki nad Mariborom je 17letni delavec Avgust Zorjan iztaknil neke star revolver ter se z njim igral. Naenkrat se je orožje sprožilo in krogla je zadela fanta nad levim očesom, a je obtičala v kosti, kar mu je rešilo življenje.

* **Otrok se smrtno ponesrečil.** Na Izlakah je sedela štiriletna hčerka sirarskega mojstra g. Galusa pri štedilniku ter je po naključju zvrnila nase vrelo juho, pri čemer se je po vsem životu oparila. Kljub takojšnji zdravniški pomoči je tekom štirih dni podlegla zadobljenim ranam.

* **Slovenska služkinja v Zagrebu poskušala samomor.** V bolnico v Zagrebu so pripeljali 24letno služkinjo Reziko Berghausovo iz Rogaske Slatine, ki se je v samomorilnem namenu zastrupila s plinom. Rezika Berghausova je služila pri dr. Fleischerju na Trgu. Zadnje čase je postajala vedno bolj zamišljena. Kakor je sama izpovedala, ni bila srečna v svoji ljubezni. Razočarana nad svetom, je sklenila oditi prostovoljno v smrt. Zaprta se je v sobo, odprla pipo od plina in ga požirala toliko časa, da se je onesveščila. K sreči so domači še pravočasno opazili, da uhaja iz sobe plin in da se je moralo zgoditi nekaj nenavadnega. Poklicali so na pomoč rešilno postajo, ki je odvedla dekle, ki je bilo že v nezvesti, v bolnico.

* **Obesil se je.** 60letni Franc Frigidi je bil zaposlen na glavnem kolodvoru kot čistilec čevljev. Te dni je zjutraj že na vse zgodaj vstal, pograbil kovčeg, v katerem je hranil svoje čistilno orodje in odšel na delo. Pri čiščenju čevljev je imel priliko dodobra se prepričati o težkem vsakdanjem življenju. Ker je bil mož bolan, so mu rojile po glavi obupne misli. V soboto opoldne je ostal doma in izročil svojemu 25letnemu sinu, ki je odšel z doma, ključke od stanovanja, češ, da jih bo še potreboval. Sin ni pripisoval tem čudnim očetovim besedam nobene posebne važnosti. Ko se je čez dobre tri ure vrnil domov, se mu je nudil strašen prizor: sredi sobe je visel, obešen na strop, njegov oče France.

* **Psi usmrtili divjega prašiča.** V Sv. Boštjanu (občina Ojstrica pri Dravogradu) je nastal te dni ponoči velik vrišč. Besno pasje lajanje se je mešalo s kruljenjem neke čudne živali, ki so jo naskočili psi. Bilo je očitno, da se vrši obupen boj na življenje in smrt. Pasje lajanje je proti jutru ponehalo in vaščani so se počasi prikazali izra voglov. Na koncu vasi so našli pri eni izmed bližnjih hiš razmesarjeno zverino, v kateri so spoznali divjega prašiča, ki je bil za vaščane tem večje presenečenje, ker take vrste zverin sploh ni v okolici Dravograda, navzlic velikim gozdom, v katerih je drugače mnogo jelenov in petelinov.

* **16letni dečko se je obesil.** V Brezovcu pri Sv. Barbari v Halozah se je 1. t. m. obesil v konjskem hlevu komaj 16letni Jakob Zuran. Vzrok samomora ni znan.

* **Strašno razmesarjeno žensko truplo na železniški progi.** Te dni so našli zagorski orožniki na progi med Savo in Zagorjem mrtvo žensko truplo, popolnoma razmesarjeno in golo. Ali se je zgodila nesreča ali zločin, ni jasno. Iz Litije je odšla na lice mesta preiskovalna komisija s sodnikom Trojetom na čelu, da preišče zagoneten strašen dogodek. Ugotovilo se je, da je nesrečnica 40letna žena železniškega čuvaja iz čuvajnice 585 Ana Novakova, ki se je šele pred 14 dnevi priselila s svojim možem iz Brežic v to čuvajnico.

* **Nepriidiprav.** Gustelj, doma tam od Krašnje, je prevaril več ljubljanskih tvrdk na ta način, da je naročil razno blago na račun svoje matere, trgovke v Krašnji. Tako je opeharil tvrdko Jelčin za 1000 Din, tvrdko Tea-Import za 500 Din, tvrdko Šumi za 400 Din in še druge. Blago je

prevzel in ga nato dalje prodajal. Policijska direkcija naproša ostale tvrdke, ki so bile oškodovane, naj prijavijo čimprej zneske, za katere so bile morda osleparjene.

* **Nevaren slaboumnik.** Razburljiv prizor se je nudi te dni na poslopju hiralnice v Vojniku. Neki slaboumnik je skušal vdreti v hiralnico. Ko se mu namera ni posrečila, je začel plezati po strelovodu navzgor do prvega nadstropja, kjer je takisto razbil šipo ter skušal skozi okno priti v sobo. Strežnikom se je posrečilo opasnega možaka ukrotiti, na kar so ga odpravili v ljubljansko blaznico.

* **Prebrisan tat.** Upravitelj nadškofijskega dvora v Zagrebu je v zadnjem času opazal, da je sluga Vinko Sever, rodом z Viča pri Ljubljani, začel naenkrat prav kavalirsko živeti. Možak je mnogo govoril o svojem bogastvu. Tako je te dni pripovedoval, da ga je v veži nadškofijskega dvora čakal sluga ameriškega konzulata ter mu izročil ček za 7000 dolarjev, ki mu jih je kot dediščino zapustil njegov v Ameriki živeči stric. Pri tej priliki je kazal tudi zlato uro z verižico. Naslednjega dne je upravitelja prosil za dopust, češ, da mora odpotovati v Ljubljano, kjer mora pri sodišču potrditi, da je res prejel 7000 dolarjev kot dediščino po svojem stricu. Upravitelju se je ta nagla izprememba pri Severju zdelala sumljiva, zaradi česar je o tem obvestil policijo, ki je Severju izprašala vest. Sever se je nekoliko časa izgovarjal na razne načine, končno pa je priznal, da je okolo božiča ukradel ceremonijaru Staziću iz pisalne mize 100 srebrnih, profesorju Ivščicu iz suknje 1745 dinarjev, iz njegove pisalne mize pa zlatega in srebrnega denarja za 5545 dinarjev. Sever je bil izročen sodišču.

* **Aretacija opasnega potepina.** Predzadnje nedeljo proti večeru je prišel v župnišče v Vodichah neznan potepin in zahteval od župnika Janca, da mu dá prenočišče v sobi. Ker župnik zahtevi ni mogel ustreči, mu je neznanec zagrozil, da mu bo napravil nekaj, o čemer se bo čitalo v listih. Nato je izginil brez sledu. Župnik je v strahu pred sumljivim neznancem ovadil zadevo orožništvu, ki je takoj stopilo v akcijo. Neznanca ves večer ni moglo izslediti in je zatorej zastražilo župnišče in gospodarsko poslopje, da tako prepreči tatvino, požig ali kak drug zločin. Medtem pa, ko je bilo orožništvo okrog župnišča na straži, je bila posestniku Bergantu v Polju ukradena krava. Po trudopolnem zasledovanju je orožništvo iz Vodice uspešno izsledilo sumljivca v osebi brezposelnega delavca Kralja iz Mengeške Loke. Ukradena krava je bila vrnjena lastniku, zločinca pa je orožništvo izročilo sodišču.

* **Požigi v Medjimurju.** V zadnjih letih je bilo v Medjimurju več požigov, katerih večina je ostala nepojasnjena. V noči 24. m. m. je zopet nastal požar v gospodarskem poslopju posestnika Ivana Hambroša v Martinušovcu pri Strigovi. Poslopje je pogorelo. Orožnikom se je končno posrečilo izslediti storilca v osebi kmetice Franje Krausove. Pri zaslišanju je osumljenka priznala, da je ona zažgala gospodarsko poslopje Ivana Hambroša in da je nameravala zažgati tudi klet kmeta Jakoba Novaka. Priznala je tudi, da je že prej zagrešila več požigov. Franja Kraus je bila izročena okrožnemu sodišču v Čakovcu.

* **Zaradi ženske.** Ko se je vračal čevljar Alojzij Avreljo iz Šklendrovca okoli 22. iz Boriškove gostilne v Zagorju proti domu, ga je nenadoma napadel neznan možki in ga s kolom pobil na tla. Napadenec se je šele čez dalj časa zavedel in se z velikimi težavami privlekel domov. Njegovo stanje je resno. Kakor je dognala preiskava, je postal Avreljo žrtev nekega tukajšnjega domačina, ki goji že dolgo sovraštvo do njega zaradi neke ženske.

* **Ogromna tatvina rib.** V neki trgovini v Kočevju sta detektiva aretirala Antona Blatnika iz Velike Lese, ki je prodajal ribe sumljivega izvora. Naslednjega dne so aretirali še njegova tovariša Vinka Slano iz istega kraja. Oba sta na debelo kradla ribe v Krki in povzročila zakupnikom ribolova ogromno škodo.

* **Zvonec, strašilo za tatove.** Posestnik Martin Škafar iz Precetincev je te dni na poseben način prepodil tatove, ki so ga hoteli ukrasti. Tatovi

so udrli na podstrežje in napolnili več vreč z jabolkami, ki jih je imel Skafar shranjene čez zimo. Ko so bili gotovi z jabolkami, so se spravili še na slanino. Imeli pa so smolo. Posestnik Skafar je namreč imel na slanino napeljan zvonec, da bi ga v primeru vloma pravočasno zbudil. Komaj so se tatovi slanine dotaknili, je že pričelo zvoniti. Tatov se je polastil tak strah, da so jo takoj popihali in odnesli Skafarju le jabolka.

* **Samomor orožnika.** V nedeljo se je pri Sveti Marjeti ob Pesnici ustrelil s svojim službenim samokresom mlad žandarmerijski kaplar Ante Vitanc. Vzrok samomora ni znan.

* **Obupen beg tihotapea.** Na železniški postaji v Hočah pri Mariboru je stopil v jutranji potniški vlak, ki pelje proti Ljubljani, neki mož. Komaj se je znašel v kupeju, že se je njegov pogled srečal z očmi finančnega organa, kar mu je bilo očitno neugodno. Finančni uslužbenec je to opazil in se mu je zdel neznanec sumljiv še bolj, ker si je hotel hitro poiskati prostora drugod. Takoj je namreč zaprl vrata ter se napotil v drug vagon. To je dalo tudi finančnemu organu povod, da je šel za potnikom. Ko je odprl vrata, je opazil, da sumljivi potnik ne more v drugi vagon, ker je bil zaprt. Finančni uslužbenec je bil že za njegovim hrbtom, ko je neznanec naglo odprl vrata in skočil iz vlaka. Seveda si begunec ni mogel poiskati primerne terena in je skočil naravnost v precej globok jarek, ki pa je bil na njegov srečo napolnjen z vodo. Kopel je bila sicer neprijetna, toda raki pravice je vendarle ušel. Naglo se je mož izkobil iz mlake in je nepoškodovan ubral čez njive. Ni dvoma, da je bil mož tihotapec.

* **Kulturonosi z ročno granato.** Godbeno društvo v Nabrežini v Julijski Krajini je priredilo nedavno ples, katerega se je udeležilo slovensko občinstvo v velikem številu. Med veselimi razpoloženjem se je naenkrat slišala v bližini plesne dvorane eksplozija. Ljudje so se prestrašili in hiteli na prosto, da vidijo, kaj se je zgodilo. Mislili so, da je nastala eksplozija pri električnem toku in občinstvo se je pomirilo. Drugi dan pa je našel neki elektrotehnik drobce italijanske ročne granate, ki zaradi prerabljanja zamaha ni dosegla okna, pač pa steno, ob kateri je eksplodirala. Granato so vrgli fašisti, da se tako maščujejo nad Slovenci, ki se niso udeležili italijanske veselice, ki se je vršila nekaj ur pred plesno zabavo. Med metodami fašistov in avstralskih divjakov torej ni mnogo razlike.

* **Preprečen požig na Bledu.** V noči od 4. na 5. t. m. je nastal ogenj na podu posestnika gosp. Vestra v Zagoricih. Le golemu naključju se je zahvaliti, da je bila preprečena velika nesreča. Okoli 21. ure sta namreč odšla hlepa imenovanega posestnika krmil živino in nenadoma opazila ogenj na sredji poda. Oba sta odhitela na pod in ogenj, ki je bil še majhen, hitro zadušila. Domači so ugotovili, da so bila tla na sredji poda polita z bencinom. Ko so se malo pozneje pogovarjali o tem dogodku domači fantje pred hišo imenovanega posestnika, je prišel počasi nekdo po poti. Misleč, da je domačin, mu je stopil eda izmed fantov nasproti in ga nagovoril. Tedaj se je neznanec urno obrnil in prišel na vso moč bežati. Fantje so jo takoj ubrali za njim, vendar jim je neznanec med hišami ušel. Domnevaajo, da je zažgal pri Vestru prav ta tujec in da je prišel, ker le ni opazil požara, da bi vnovič zanetil ogenj.

* **S sekro ga je težko ranil.** V Gorenji Lokvici pri Metliki je te dni med prepirom 33letni Martin Stojnič udaril s sekro v hrbet mladega fanta Antona Ivca in mu prizadejal smrtonavno rano. K ranjencu je bil tekom noči poklican okrožni zdravnik g. dr. Mavricij Matjašič, ki mu je nudil prvo pomoč. Ugotovil je, da je Anton Ivce smrtonavno ranjen, ker so zadeta tudi pljuča. Odredil je, da Ivca prepeljejo v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu. Storitlec Martin Stojnič, ki je bil tik pred vojno že obsojen zaradi uboja na tri leta ječe, med vojno pa pomilošten, se je sam javil pri orožniški postaji v Metliki.

* **Na račun tujih tisočakov je hotel živeti.** Na stroške svojega gospodarja je hotel dobro živeti Peter Frantar, razvaževalec piva pri g. Karlu Globočniku v Trzinu. Od strank je sprejemal de-

nar, katerega pa ni oddajal svojemu gospodarju, temveč si ga je pridržal. Te dni so orožniki možaka aretirali in spravili v Kranj.

* **Opasen požigalec pod ključem.** Pred tremi leti je požar uničil stanovanjska in gospodarska poslopja posestnikov Rozmana in Srinjarja na Humu pri Središču. Nesrečo je posebno občutil Rozman, ker mu je ogenj občutno poškodoval skoro popolnoma novo poslopje. Orožniki so šli takoj z vso vmeno na delo, da izsledijo zločinca, vendar je bil ves njihov trud dolgo časa zaman. Vrli naši orožniki pa navzlic prvim neuspehom niso popustili. Te dni se jim je končno nabralo toliko obtežilnega materiala, da so mogli aretirati nekega Matevža Zibrata. Odvedli so ga v sodne zapore v Ormožu, kjer bo počakal na prvo porotno obravnavo. Ljudstvo v okolici se je po aretaciji Zibrata, ki ga smatrajo za nevarnega človeka, globoko oddahnilo.

* **Napad v Kobilju.** Pišejo nam: Na Svečnico 2. t. m. se je vračal iz gostilne okoli 9. ure zvečer proti domu posestnik Stefan Ritlop iz Kobilja. Ko je bil kakih 40 korakov oddaljen od gostilne, ga je napadel na cesti 30letni posestnik in gozdni delavec iz Kobilja T. L. ter ga tako udaril po glavi, da je Ritlop nezavesten padel na tla. Dogodek sta videla gg. G. V. in F. K., oba iz Kobilja. T. L. je priznal svoj zločin tudi pred orožniki.

* **Pri zaprtju, motenju prebave, neenakomernem valovanju krvi, glavobolu, obč. cnenoglosti** vzemi jutraj na tešče čašo naravnega grenčice »Franz Josef«. Na klinikah za nolanje belezni so preizkusili, da je grenčica »Franz Josef« najboljše odvajalno sredstvo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Kaj je arborin.** Edino uspešno sredstvo za zimsko škropljenje sadnega drevja in lepotečnega grmovja. Proizvajalec: Chemotechnica, Ljubljana, Mestni trg 10.

BELEŽKE

+ »Slovenski Gospodar« obrekuje Pribičeviča. Zadnji »Slovenski Gospodar« se je zlagal, da je Pribičevič govoril na shodu KDK v Zagrebu grdo zoper našo armado. O tem razen »Slovenskega Gospodarja« nihče ničesar ne ve, pač pa je Pribičevič na shodu poudarjal, da imajo velike zasluge za osvobodjenje tudi prečasniki dobrovoljci in ne samo srbijanski vojaki. To so mu Srbijanci zelo zamerili in kakor je videti, mu to zamerja tudi »Slovenski Gospodar«, ki hoče torej s tem ponižati Slovence. Morda je mislil »Slovenski Gospodar« na liste Slovence, ki res nimajo nič zaslug za osvobodjenje. Na tiste Slovence namreč, ki so kričali »Srbe na vrbel«.

Kako smo se zaljubili

(Fantovska zgodba.)

Kot sivolasi starček, sedeč zdaj ob dolgočasnih zimskih večerih pri toplo zakurjeni peči, se kaj rad spominjam doživljanja iz svoje mladosti, toliko razposajene in polne porednosti ter nagajivosti.

Komaj sem dopolnil 18. leto, že sem imel dovolj tovarišev posebno pri ponočnem pohajkovanju in vasovanju. Posebno nerazdružljivi prijatelji smo bili jaz in Zelnikova dva, Miha in Jože. Skraja smo vsovali le po domači vasi, čeprav nas je zelo mikalo tudi čez mejo. Bali smo se pa krepeljev sosednjih fantov. Ko pa smo prišli do prepričanja, da nam ne more nihče do živca, kajti imeli smo urne noge, kadar je preti nevarnost, smo se skušali zaljubiti tudi v sosednjih vasa in celo v sosednjih farah.

Neko soboto zvečer, ko smo peli pod vaško lipo, me pozove Zelnikov Miha iz gručice proč ter mi pošepče, da je iztaknil v podgorski fari, približno poldrugo uro od nas, trojico prav čednih deklet. Prigovarjal mi je, naj gremo prihodnji dan k maši v sosednjo faro ter skušamo stopiti s temi dekleti v pogovor. Bolj potihoma pa je pripomnil, da so vse tri članice Marijine družbe, boječ se, da bi me to odvrnilo od njegovega na-

črta. Ker je bilo drugega dne v Podgorju žegnanje, sem se takoj odločil, da gremo vsi trije, ne da bi komu kaj povedali, na to žegnanje; potem se bo pa že videlo, kaj kaže ukreniti.

Tako smo jo mahnil tisto nedeljo veselo razpoloženi, čedno oblečeni in počesani, s klobuki malo postrani, v Podgorje, od koder se je slišalo krepko streljanje iz možnarjev. Priromali smo k cerkvi skoro celo uro prezgodaj, a je bilo tam že nekaj fantov iz podgorske fare, ki so nas nekam čudno pogledovali in si potihoma šepetali. Nismo se mnogo zmenili zanje, čeprav se ob belem dnevu nismo mogli dosti zanašati na naše najboljše orožje — beg. Prav prešerno smo hodili med šotori medičarjev in slaščičarjev ter zbirali odpustke za naša nova podgorska dekleta, katere pa je poznal samo Miha; zato je moral ta paziti, kdaj bodo prišla, da bi nama jih pokazal. Kmalu naju je opozoril na skupino deklet, izmed katerih so imele tri enaka krila in enake robce na glavah, češ, da so to naše nove izvoljenke. Zadržal sem se toliko lepote, posebno pa mi je ugajala ena, precej debelušasta, vendar pa tako čednega obrazka, da sem se zaljubil takoj prvi trenutek preko ušes. Miha mi je povedal, da jo zovejo za Kovačev Marjeto, da je bila nekaj časa v Ljubljani in da je precej nedostopna. To poslednje mi sicer ni bilo posejno všeč, vendar sem se odločil, poskusiti srečo.

Ker smo jih tako ogledovali in si šepetali, so tudi one uganile, o čem se pomenkujemo. Pošepetale so si par besed, se vse tri prav zvonko nasmejale ter prišle k šotoru, pri katerem smo stali mi. Pričele so ogledovati razne umotvore slaščičarske umetnosti, a nobena ni ničesar kupila, čeprav so na vse pretege vse tri hvalile velika srca, ki so bila tako zapeljivo naložena na policah. Opogumil sem se in pristopil k toliko občudovani debelušasti lepotici in jo nagovoril:

»Marjetica, ali bi ne hotela, da ti kupim ono veliko medeno srce, ki ima tako lepo ogledalce na sredji in tako v srce segajoče besedice na listku?«

Zardela je kakor vrtnica in se prijazno nasmejnila:

»Saj vendar nisi iz naše fare, kako moreš vedeti moje ime?«

»Res sem iz poljanske fare. Glas o lepoti Kovačeve Marjetice pa je došel tudi v našo dolino, zato sem prišel, da te vidim, in če mi dovoliš, ti podarim srce medeno ali pa tudi, če ti je zanj, svoje, katero je v teh par trenutkih, odkar te poznam, postalo sam plamen za tebe,« sem ji naglo odgovoril.

»Srce bi prav rada vzela od tebe, rajši tvoje kakor pa medeno, a te ne poznam.«

»Sem Hostnikov Jernej, doma iz Poljan, čez glavo zaljubljen, pa vendar še sam,« sem ji odgovoril v stihih.

Sam ne vem, kje sem si nabral toliko poezije.

To ji je ugajalo; spregovorila sva še nekaj besed, na kar se je začela odpravljati v cerkev. Pri slovesu se mi je zahvalila za podarjeno srce in me prosila, naj jo po maši spremim del poti proti domu.

Zelnikova dva sta takoj sledila mojemu zgledu in tudi pri ostalih dveh Podgorkah opravila prav dobro, morda celo nič slabše nego jaz.

Po maši smo jih spremili nekaj časa ter se dogovorili, da pridemo prihodnjo soboto zvečer vasovat. Dekleta so nam označila okenca, kjer naj jih pokličemo, nam zadrževala, da nimajo nobenega fanta, da domačih sploh ne marajo in da jim bo zelo ljubo, če se vidimo pogostokrat.

Tako smo bili vsi trije prav dobre volje, ko smo korakali proti Poljanam. Dogovorili smo se med seboj, da ne gremo v soboto v Podgorje, temveč v sredo, da se prepričamo, če so dekleta res poštena.

V sredo okrog 10. zvečer se oborožimo s precejšnjimi gorjačami in jo udarimo tako jaderno proti Podgorju, da smo bili po poldrugourni hoji že na cilju.

Dobil sem od tovarišev dovoljenje, da grem jaz najprej pod okno, onadva pa sta vsak pri svojem oglu, skrita v grmovju jasmína in španskega bezga, čakala in stražila, da nas kdo ne preseneti.

Bila je soparna julijska noč, zato se nisem prav nič začudil, ko sem našel označeno okence odprto na stečaj. Sklonil sem se skozi okence in napenjal oči, da bi v tem spoznal, v katerem kotu kamrice je bela postelja moje mile ljubice. Kako sem se pa začudil, ko sem zaslišal tako hudo smrčanje tik pred seboj, kakor bi stal pred brlogom samega medveda. Takoj sem si mislil, da nisem našel pravega okna in da je to spalnica starega Kovača, očeta moje Marjetice. Že sem hotel poskusiti srečo pri drugem oknu, kar mi šine v glavo misel, da bi vžgal žveplenko in tako vsaj videl, kako izgleda moj bodoči tast.

To sem tudi storil, mislite si pa moje začudenje, ko sem mesto starega obraza Kovačevega zagledal dva prav čedna obrazka, od katerih je eden pripadal moji Marjetici, drugi pa Grudnovemu Janezu, strastnemu lovcu iz naše vasi, ki je izstrelil že marsikateri strel tik mimo nesrečnega zajčka.

Sprva mi je bilo sicer nekako tesno pri srcu, ko sem se čutil tako prevaranega, vendar sem se kmalu opomogel, rekoč sam pri sebi: „Nisi vredna, da bi jokal za teboj,“ pobral njegove čevlje in klobuk, ki je bil v dosegljivi bližini na stolu in se tiho odplazil k svojima tovarišema. Posvetovali smo se, kaj naj storimo s temi predmeti ter smo sklenili, da jih zanesemo domov njegovemu očetu, sicer bi nas kdo obdolžil tatvine. Gredoč mimo Grudnove hiše proti domu, smo zbudili starega Grudna in mu izročili najdene stvari njegovega sina, češ, da smo jih našli na križišču pešpoti, kjer navadno strašijo čarovnice.

Mož je bil precej praznoveren in se je silno prestrašil, misleč, da so njegovega Janeza čarovnice kar živega pohrustale. Ves vesel pa je drugo jutro ob zori objel svojega sina celega in zdravega, samo da je imel sin na glavi namesto svojega lovskega klobučka staro pokvečeno pokrivalo starega Kovača, na nogah pa namesto svojih lovskih čevljev krasne šolenčke moje Marjetice, katere je bil izdelal prvi čevljarski mojster v Ljubljani. Na vse načine je izpraševal sina, kje so ga pograbile čarovnice, on pa je venomer zatrjeval, da čarovnic to noč sploh ni videl. Stari je bil silno začuden, vendar ni več dregal v Janeza, dokler mu končno ni povedal Kovačev sosed, da je videl tistega dne v jutranjem mraku njegovega sina prihajati iz Marjetičine kamrice skozi okno.

Tako je prišlo vse na dan, k čemur smo znatno pripomogli tudi mi, namreč Zelnikova dva in jaz, vendar tako pretkano, da ni Janez nikdar sumil, da smo bili mi oni tiči, ki so mu prvi pohladili njegovo prevročo ljubezen.

Ce bi bil kateri izmed cenjenih bralcev ali lepih bralk »Domovine« doživel slično zgodbo, naj se nikar ne čuti prizadetega, ker to se je godilo davno, davno.

F. Z.

Mrličev predpasnik

(Dogodbica.)

Pečonka je ležala na bolniški postelji. Bližala se ji je zadnja ura. Poslovala se je od sorodnikov in sosedov; najtežja pa ji je bila ločitev od svoje sestre, ki ji je stregla v boleznih ter ji je radi tega zapustila hišico in premoženje.

Nekega večera jo je pozvala k sebi, da ji odkrije poslednje naročilo. »Oskrbni mi dostojen mrtvaški oder,« ji je govorila s slabotnim glasom. »Oblecite me v najboljšo praznično obleko in opazite mi svilen predpasnik!«

Sestra je izpolnila njeno voljo: oskrbela ji je lep mrtvaški oder in dostojen pogreb, predpasnik pa si je obdržala za spomin. Škoda se ji je zdelo odeti mrlja s svilo in pokopati dragoceno blago. Pri tem ni imela slabega namena; morda je bilo vmes nekaj lakomnosti.

Prvo noč po pogrebu Pečonke je čula sumljivo trkanje na okno ob svoji postelji. »Kdo je?« je zaklicala v polsnu.

»Jaz. Ali ne poznaš več Pečonke?« se je glasil zamolkel odgovor.

»Ježeš, ti si vendar umrla...?«

»Prišla sem po predpasnik. Zakaj nisi izvedla mojega naročila?«

»Križana gora!« Sestra se je zarila pod odejo, kjer so ji po ušesih brneli besede: »Prišla sem

iz večnosti, vrni mi predpasnik!« Ko je minula polnočna ura, je utihnilo jadikovanje trpeče duše.

Drugi dan se je sestra odpravila k domačemu župniku, kateremu je razodela, kaj se ji je zgodilo. Duhovnik je zmajal z rameni in okimal z glavo; trenutno ni vedel, kaj bi odgovoril. »Predpasnik ji morate vrniti,« je odvrnil po kratkem predarku.

»Kako?« je sestra ostrmela.

»Denite ga na okno in ko ga bo ponoči zahtevala, ji recite, naj ga vzame. Bodite pogumni, nič se vam ne more zgoditi.«

Ko se je zmračilo, je zavila predpasnik ter ga je položila na okno. S strahom in skrbjo se je odpravila k počitku.

Kmalu po enajsti uri je zazvenelo po šipah, slovesen glas jo je poklical po imenu.

»Dobri duh, kaj potrebuješ?« je vprašala izpod odeje.

»Predpasnik zahtevam,« je jeknilo zunaj ob zidu.

»Vzemi ga, na okno sem ga položila.«

»Hvala Bogu, sedaj si me rešila.« Sestra je slišala rahle stopinje, ki so se oddaljevale od okna. Od takrat je imela mir pred pokojnico, uverjena, da je zadostila njeni želji.

Nekaj tednov po tem dogodku je srečala kočarico Krpuljko, žensko, ki je bila v vsej okolici na slabem glasu. Predpasnik, katerega je nosila, je bil iz črne svile, posut z drobnimi cvetlicami in svetlimi vijugami. Prav takega je vrnila duhu umrle sestre.

Stopila je k njej ter jo je vprašala, odkod ima predpasnik.

»Kupila sem ga od Kostruna,« ji je boječe odgovorila.

»Aha, od tistega postopača!« Sestra je javila zadevo orožnikom, ki so prišli ovađenca in prišli do nastopnega zaključka: Kostrun je bedel oba večera ob odru pokojne Pečonke, kjer je izvedel za njeno zadnje naročilo in slišal opazke opravičljivih babnic, da ga sestra ni izvršila. Uporabil je priložnost in postrašil sestro v imenu Pečonke, češ, da je prišla iz večnosti zavoljo predpasnika. Vraževernica je podlegla zvijači, dala mu je predpasnik, katerega je prodal Krpuljki. Z obema je sodišče obračunalo.

Soteščan.

Trajanje medenih tednov.

Meščan (vpraša mlekarico): »No, recite mi, mamka, kako dolgo trajajo medeni tedni na deželi.«

Mlekarica: »Ni vedno enako. Kadar dobi žena od moža prve batine, potem so ti tedni minuli...«

Iz ljubezni do bližnjega.

Sodnik: »Ali ste res pričali posodili denar po 40 odstotkov?«

Oderuh: »Jaz bi mu sicer ne bil smel posoditi, a storil sem to le zato, da bi on ne prišel kakemu judu v roke.«

Še no ve.

Miha: »No, ali si svojo bolezen dobro prestal?«

Gasper: »Ne vem, še nimam zdravnikovega računa...«

Se izenači.

Gospa: »Ali mislite, da se nasprotstava žene in moža v zakonu izenačijo?«

Gospod: »O, seveda se. Glejte, moja žena je imela toliko dote kolikor jaz dolgov.«

ŽENSKI VESTNIK

Bolezni perutnine

Kokoš je sicer precej trdna žival, ki marsikaj prenese, kar bi drugi živali škodovalo, ima pa tudi svoje bolezni, ki jih mora gospodinja poznati, da ve prav pomagati.

Pogosto se dogaja, da kokoš ne more jesti in da vidno hujša. Tedaj ima kokoš najbrže »piko«, to je, od presuhe ali pa prevroče hrane se ji je na spodnji plati jezika naredila trda koža, ki zelo boli. To piko je treba odreti. Narediš to najboljše, da vzameš kokoš v naročje, oziroma med kolena, ji odpreš kljun, jo primeš za jezik in z

nohtom potegneš trdo kožo dol. Nato pa daj kokoši v kljun malo masti ali masla, da se rana s tem pomaže in da se ne ognoji. Seveda moraš potem skrbeti, da kokoš dobiva bolj mehko in, če mogoče, zelenjudo hrano.

Včasih se kokošim tudi oči vnamejo. Zdraviti jih moraš na naslednji način: Drži kokoši predvsem na hladnem, dajaj jim solate in pesinaga listja. Oči jim pa izmivaj z mlačno vodo ali pa s kuhanimi kamilicami.

Tudi mrena se kokoši rada naredi na očesu. Hrani tedaj kokoš s peso, pomešano z žitnimi otrobi, a dajaj ji tudi v mleku namočene rži. V oči ji pihni včasih praška iz žganih polževih lupin. Dobro služi tudi stolčen sladkor. Lahko pa tudi predereš mreno z iglo, kar je pa treba zelo previdno narediti, da živali ne poškoduješ očesa.

Ce kokoši ozebe greben — to se v hudi zimi rado dogaja — tedaj ji ga večkrat namaži z mastjo ali pa z vazelinom, ki ga dobiš v lekarni.

Za kuhinjo

Trda jajca s hrenom in sardelami. Skuhaj na eno osebo dve jajci trdo, olup in zreži na drobne koščke, potresi s soljo in poprom. Potem osnaži eno sardelo, zreži jo, vlij nanjo olja in kisa; s tem polij jajci ter ju potresi še z drobno naribanim hrenom.

Fizolova juha. Skuhaj fižol in ko je dobro kuhan, ga pretlači tri zajemalke skozi sito. V kozico daj eno žlico masti, na vročo mast, potem eno in pol žlice moke, in ko je moka rumena, drobno zrezane čebule. Ko se je tudi čebula zarumenila, stresi v kozico pretlačeni fižol, dobro premešaj in ga zalij z vodo, v kateri si kuhala fižol. Ko kuhaš fižol, ga nikar možno ne osoli, ker bo sicer juha preveč slana. Juho kuhaj 20 minut. Zelo dobro je, če prideneš še malo smetane in malo stolčenega popra ter zrezanega peteršilja. K fižolovi juhi se zelo poda, če opečeš eno žemljo, ki si jo zrezala na podolgovate koščke. Tako opečeni kruh pa stresi v juho šale, ko si jo postavila na mizo.

Postna juha od zdroba. V kozico deni 1 žlico masti. Ko je mast vroča, daj štiri pesti pšeničnega zdroba (grisa) in ga tako dolgo mešaj, da porumeni. Nato dodaj malo drobno zrezane čebule in zopet pridno mešaj, da tudi čebula zarumeni. Nato osoli, zalij z vodo in pusti, da se kuha pol ure, na kar daj žlico smetane ali pa mleka, malo stolčenega popra in drobno zrezanega zelenega peteršilja. Če imaš suhe ali pa sveže jurčke (gobe), jih popari, drobno sesekljaj in jih daj zraven, preden zaliješ juho. Z jurčki je ta juha še posebno okusna; gre pa v elast tudi brez tega.

Praktični nasveti

Ce je krompir zmrazil, je še vedno dober. Da mu popraviš okus, ga kuhaj tako, da zavretega takoj odcediš, nakar ga vnovič s kropom zalij in pusti vreti, dokler ni kuhan.

Madeže od vina spraviš iz blaga s pepelnim lugom ali pa s salmiakovim cvetom, ki ga pa moraš precej razredčiti z vodo, da ti ne razjé blaga.

Mastni madeži so zelo grdi v knjigah. Lahko jih odpraviš, če narediš zmes od bencina in magnezije. Deni malo te zmesi na madež in potegnili bo maščobo ven. Če madež ne zgine takoj, moraš to večkrat ponoviti.

Da kumarice, vložene v jesih, ne plesnijo, daj v dotično posodo 1 dekagram semena črne gorčice, ki si ga zavezala v krpico.

Čist špirit (alkohol) brez primešane vode je izvrstno sredstvo za ispiranje ran. Če se urežeš, zbodeš ali sploh kaj raniš, namoči malo vate ali pa čisto krpico s špiritom in jo deni na rano. Tako očiščena rana se ti ne bo gnojila in se tudi kmalu zacelila. V vsaki hiši naj bi bila stekleničica takega čistega špirta za potrebo; gospodinja, ti pa pazi, da stekleničice ne dobe otroci v roke.

Divja ali mačja meta je dobra oper božjast. Bolniku daš piti vode, v kateri se je kuhala meta, ali pa mu svežo rastlino drži pod nos, da duha

njen močni duh. Priporočljiva je meta tudi pri glavobolu.

Če prideš domov z blatnimi čevlji, čevljev nikar ne devaj sušiti blatnih, ampak jih takoj cperi v vodi. Tako si prihraniš prvič mnogo truda, ker je suho blato težko spraviti s čevljev, drugič pa varuješ s tem čevlje, ker ni slabšega za usnje kot prisušeno blato. Oprane čevlje obriši s suho krpo, nato pa jih namaži ali s salom, z začeto mastjo, lanenim ali pa ricinovim oljem. Nato deni čevlje na kopita, ali — če tega nimaš — jih pa dobro nabaši s časopisnim papirjem, da se čevlji ne skrčijo, oziroma da obdržijo čedno obliko. Tudi ne smeš dati čevljev sušiti na pretopel kraj, da se prehitro ne posuše in da usnje ne razpoka.

ZDRAVSTVO

Topli in mrzli obkladki

Kako izvršim zdravnikove predpise.

Če je zdravnik za bolnika v hiši predpisal **tople obkladke**, potem napravi takele: Popari ali senen drob, laneno seme ali pa navadno otrobo, deni vroče v volneno krpo, preizkusi prejšnjo na svojem laktu, če ni prevroče, da bolnika ne opariš, potem pa deni ta obkladek bolniku na tisti del telesa, kakor je zdravnik ukazal. Obkladek moraš obnoviti vsake pol ure, ker se kmalu ohladi.

Pri **mrzlih obkladkih** pa ravnaj takole: Zmoči brisaljo, ki si jo po dolgem štirikrat zložila, v mrzli vodi, jo ovij bolniku precéj tesno okoli vratu in potem zavij vrat še dobro s suho volneno ruto tako, da mokri del brisalke ne bo gledal ven. Če je pa zdravnik predpisal take obkladke čez ves život, potem pa napravi to s primerno večjimi ovoji, s kako rjuho, ki jo zmočiš v mrzli vodi, čez to pa zaviješ bolnika še v volneno odejo.

Mrzle obkladke menjaj na dve uri. Te vrste obkladke uporabljamo navadno pri angini.

Pri angini in sploh pri prehladu glej, da bo imel bolnik vedno tople noge. To dosežeš na ta način, da segreješ kos strešne opeke, ga zaviješ v čisto krpo in daš bolniku pod noge.

Ako imaš pri roki špirit ali domače zganje, nadrgni s tem bolniku noge po podplatih. Na ta način pospešiš, da pride kri v noge, ki se segrejejo, pritisk krvi v glavi se zmanjša in bolniku odleže.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Kako je najstarejša doba človeške omike postavila z živinorejo in poljedelstvom trden temelj vsemu poznejšemu napredku

Govorili smo že, kako je človek polagoma napredoval v omiki ter se dvigal vedno više. Na najprvotnejši stopnji je živel čisto primitivno, skoraj bi rekel živalsko življenje. Hrano mu je

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

G. drju. I. Rahlejevu

Beograd
Kosovska ulica 43.

One 1. t. m. sem prejel od Vas dve steklenici Radio Balsamike. Zdravilo se je takoj pokazalo kot zelo dobro sredstvo proti revmatizmu. Tem potom se Vam najlepše zahvaljujem in Vas prošim, da mi po poštnem povzetju pošljete še dve steklenici. Ti dve steklenici nista zame, temveč za dve drugi osebi.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Topolovšek.

Litija, 7. junija 1927.

Zdravilo „**RADIO BALSAMIKA**“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „**RADIO BALSAMIKA**“ drja. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43.

nudila narava sama: različne sadeže in divje živali, ki jih je pobijal z manjšo ali večjo spretnostjo.

Šele po dolgem razvoju je prišlo človeštvo do tega, da je začelo gojiti nekatere živali. Seveda je minilo dolgo časa, preden so postale živali domače. V naslednjih vrstah hočemo spregovoriti nekaj o onih živalih in rastlinah, ki si jih je človek najprej udomačil.

Med prve živali, ki so se pridružile človeku, spada pes. Psi človeku prav za prav ni bilo treba ukrotiti, ker je sam silil v človekovo bližino, da se je hranil s tem, kar je ta zavrzel.

Prirodoslovci so mislili nekoč, da je pes posebna živalska vrsta, moderna veda pa je dognala, da pes ne izhaja iz psa, kakor mačka iz mačke, kura iz kure itd., temveč da prvotno ni bilo posebne živalske vrste z imenom pes. Iz katere živali pa se je razvil pes?

Da pes ni nastal iz ene same živalske vrste, nam kaže že različna postava današnjih pasjih pasem. Saj ne opažamo pri nobeni drugi živali toliko različnosti v postavi, velikosti, spretnosti itd. kakor uprav pri psu. Načinjena znanstvena raziskovanja so dognala, da izhaja pes iz dveh živalskih vrst: iz šakala in iz volka.

Iz dobe stavb na koleh, ki so bile tudi na Ljubljanskem barju, imamo mnogo ostankov tako zvanega šotnega psa. O tem psu je nedvomno dokazano, da je nastal iz šakala. Ta zver se je človeku sam pridružila, se mu tako rekoč vsilila. Živi pa še danes po Balkanu, v zapadni in prednji Aziji in po severni Afriki. Podnevi se skriva, ponoči pa se priklati do človeških bivališč, da dobi kaj za pod zob. Človeku samemu pa ni nevarna. Če vidi, da je ne preganja, mu sledi, postane krotka ter ga začne spremljati kot zvesta družabnica. Pri tej živali vidimo torej zanimivo dejstvo, da se je sama pridružila človeku, ker je bila v boju za obstanek prešibka.

Šotni pes je v splošnem podoben šakalu. Bil je majhna žival s kratkimi, močnimi nogami, košatim repom in je bil sličen našemu picu, tako da smemo trditi, da se je le-ta razvil iz opisanega šotnega psa.

Nobena žival, kar si jih je ukrotil človek, pa ni toliko pomena kakor goved. Kako je človek cenil to žival, vidimo že iz tega, da so jo ponekod celo po božje častili, tako na primer v starem Egiptu, podobno tudi pri Grkih in Rimljanih. Danes se žive cele dežele od te pitome živali in našemu kmetu je živinoreja glavni vir dohodkov.

Drugo važno mesto med ukročenimi živalmi zavzema svinja. Tako so se bavili s svinjerejo Kitajci že 6000 let pred Kristusom. Iz jugovzhodne Azije je dospela svinja kmalu tudi v Evropo, kjer jo najdemo že za časa stavb na koleh. To je tako zvana šotna svinja, ki je bila srednje velikosti in bolj drobnih kosti.

Polagoma pa so začeli Evropeci krotiti tudi divjo svinjo, ki živi pri nas. Tako je nastala nova pasma, ki so jo redili ali čistokrvno ali pa so jo mešali z azijsko svinjo.

Ob istem času s svinjo se je pojavila tudi koza. Učenjaki so dognali, da izvira ta žival iz divje koze, ki je živela v zapadni Aziji, odkoder je dospela tudi v Evropo, kjer je udomačena že v najstarejši dobi.

Za kozo se je pojavila v Evropi ovca, ki pa je bila v najstarejši dobi še jako redka. Danes imamo zelo različne pasme ovac, ki so nastale po različnem križanju.

Vzporedno z živalmi si je človek osvojil tudi nekatere rastline. V kameni dobi so gojili v Evropi ječmen, pšenico, in proso. Kakor domače živali, tako so tudi te pitome rastline prišle k nam iz Azije.

Med rastline, ki jih je človek gojil že v najstarejši kulturni dobi, spada tudi lan. Lan so sejali Egipčani že v četrtem tisočletju pred Kristusom. Bil pa je izprva le redilna rastlina, kakor ga prideluje Indija še danes le zaradi olja, ker imajo dosti bombaža. Pozneje pa so ga sejali v Egiptu bolj zaradi vlakna, iz katerega so izdelovali najfinejšo obleko.

Ali je naš srednjeevropski lan prišel iz Egipta ali pa izhaja iz sorodnega srednjeevropskega divjega lanu, učenjaki še niso mogli dognati.

Z omenjenimi domačimi živalmi in pitomi rastlinami sta bili osnovani živinoreja in poljedelstvo, vsej nadaljnji omiki pa položen stalen in neomajen temelj.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Poljansko pismo

Čvrsta napredna korenina. — Slaba cesta. — Malo predpustnega rajanja zaradi pomanjkanja denarja.

Gorenjava, februarja.

Na Kovskem vrhu je stari Kožuh prejšnjo soboto izpolnil 85 let. To je mož, ki ga pozna skoro vsa dolina. Manj znano pa je, da je bil on tu prvi, ki si je pričel napravljati stroje za svoje gospodarstvo. Ni hodil v šolo, a se je sam naučil branja in pisanja. Leta 1873. je šel na svetovno razstavo na Dunaj in videl tam marsikaj, med drugim tudi kmetijske stroje. Kupil si je najprej mlatilnico, za tem pa še druge stroje. Prvi v dolini si je postavil na hiši strelovod v času, ko drugi še niso mnogo vedeli o tej varnostni napravi.

Mož se je tudi izuril v vseh obrtih. Največ svojega zanimanja pa je posvetil mehaniki in tehniki. Kupoval si je celo knjige iz teh strok. Znal je narediti razne muzikalne naprave, kar se še vidi v njegovi za starost pripravljeni hišici. Mnogo je prebral knjig in časopisov.

Svojedobno je mož romal k Sv. Krvi na Laškem, da se prepriča, kako izganjajo iz obsedenih ljudi hudiča. Tu je videl, kakšna sleparstva se uganjajo z neukim in nevednim ljudstvom. Bil je vedno svobodnih nazorov in se ni dal preslepiti na sladke besede. Za svoja stara leta je mož še trden.

Zadnjič je zopet padlo nekaj snega. Mnogo ga letos sploh ni bilo, vendar za vlačenje lesa z višjih krajev ga ni oas primanjkovalo.

Naša cesta je v sedanjem času strašna. Tu bo treba še dela in nasipanja, če jo bomo hoteli spraviti v pravi red. Naš oblastni poslanec gosp. Uršič mnogo govori o tem, da ne odneha prej, dokler ne bo cesta v redu. Bomo videli, če se bodo izpolnile njegove obljube. Mu bomo hvaležni, četudi je naš politični nasprotnik.

Predpustni čas je prinesel tudi k nam veselice in zabave, ki pa niso preveč obiskane, ker primanjkuje denarja. Ni zaslužka in dohodkov kakor pred vojno. Čipkarstvo, ki je dajalo glavne dohodke in zaslužek revnemu ljudstvu, je skoro popolnoma propadlo, kar je za naše kraje hud udarec.

ZANIMIVOSTI

Strašna pokvarjenost vele mest

Zapeljavanje otrok. — Ljubavno razmerje med bratom in sestro.

Na Dunaju so prišli pred kratkim na sled neki družbi, ki je prirejala nedostojne zabavne večere v neki fotografski delavnici, poleg tega pa je na detelo izdelovala nedostojne slike in jih razpečevala. Najžalostnejše pri tem ogabnem poslu pa je, da je družba k svojim pregrešnim zabavam zavajala celo nedoletne deklice v starosti 10 do 15 let.

Policija je prišla več deklic v starosti 10 do 15 let, ki so lovile moške in se jim ponujale. Dekleta so bila večinoma hčerke siromašnih roditeljev, katere je brezmejna beda poglajala prodajanju ljubezni v naročje. Na policiji so izjavila, da jih je fotograf Mayer navajal h grehu in jim zato plačeval malenkost dveh šilingov (16 Din). Fotograf je bil aretiran; z njim vred pa je moral v zapor trgovec Troll, ki je bil njegov pomočnik in sokrivec.

V fotografski delavnici je policija zaplenila kovčeg poln nesramnih slik, ki se v veliki mno-

žini razpečavajo po Dunaju. K sreči je policija še dosti kmalu odkrila to gnezdo nemorale in rešila deklice popolne propasti. Dunajsko časopisje pravi, da sličnega primera otroške prostitucije ni doživel Dunaj že več let.

Se drug primer moralne propasti se je pripetil te dni na Dunaju. V soboto zjutraj so našli v nekem hotelu mrtva mlada zaljubljenca, ki sta se zastrupila s plinom. Policija je dognala, da je deklica Roza Valekova, dočim imena moškega sprva ni mogla ugotoviti. Policija je menila, da gre za nekega Stodola, ki je bil podnajemnik Valekove, toda kasneje je ugotovila, da gre za brata samomorilke Josipa Valeka. Iz pisem, ki sta jih zapustila samomorilca, je razvidno, da sta živela brat in sestra v ljubavnem razmerju, in čim sta uvidela, da se za vse življenje ne moreta združiti, sta šla raje v smrt.

Roza Valekova je bila zaročena z nekim policijskim uradnikom, ki jo je tudi nameraval poročiti. Z njim je imela otroka in poroka bi se morala vršiti prihodnje dni. Toda ljubezen do brata je bila večja kakor do zaročenca. V poslovnem pismu, ki ga je policija našla na mizi, sta bila podpisana oba in njuna poslednja želja je bila, da ju pokopljejo v skupnem grobu. «V življenju se nisva mogla združiti in proklet naj bo oni, ki bi naju skušal ločiti po smrti». Tako se končuje pismo.

× Preroki, ki napovedujejo Mussolinijevo smrt. Izmed številnih prerokovanj, ki smo jih čitali v zadnjem času, je zlasti zanimivo ono Poljaka Julijana Haluza, ki pravi: Letos bodo v Evropi ognjeniški izbruhi in potresi. Tekoče leto je doba strašne poletne vročine, ki bo prinesla številne bolezni in znatno povečala umrljivost. Anglija bo ostro nastopila proti Rusiji, ki ji v ostalem pretijo notranji nemiri. Italija, Rumunija, Jugoslavija in Grčija naj pričakujejo zunanje-politične spopade, med njimi celo oborožene. Grčija bo imela spor s Turčijo. Italijo bodo pritiskale elementarne nesreče. Mussolinija čaka velika nevarnost, ki bo končala z njegovo smrtjo. Avstrija bo doživela notranjo politično krizo in spremembo vlade. Madžarska pa nasilne spremembe. Od kritičnih dni letošnjega leta bo 23. november najusodnejši za Madžarsko, Dalmacijo, Špansko in Avstralijo.

× Češkoslovaški škofje proti temu, da bi duhovščina politizirala. Pastirski list češkoslovaškega episkopata na podrejeno duhovščino je tudi za naše duhovnike krepka obsodba. Češkoslovaški škofje s skrbjo gledajo propadanje verskega življenja ter resno opominjajo duhovščino, naj zapusti politiziranje in naj se vrne v cerkev, kjer bodi njeno delo in udejstvovanje. Češkoslovaški škofje so uverjeni, da tiči vzrok propadanja verskega življenja samo pri duhovnikih, zato vsebuje pastirski list med drugim naslednje: «Mnoge plemenite duše, ki so preživele grozote svetovne vojne in ki se boje grozot svetovne revolucije, iščejo pot k cerkvi in s tem k duhovniku, ali žele videti v dušnem pastirju le duhovnega voditelja, nikakor pa ne predsednika društva izrazito političnega značaja.

× Podzemeljske sile hočejo na svetlo. Kljub prerokovanju, da letošnje leto ne bo hudih prirodnih katastrof, smo že tekom januarja zabeležili več potresov po raznih krajih sveta in več izbruhov starih ognjenikov. Ognjenik Krakatau na enem Sundskih otokov je začel nenadoma močno bljuvati. Obenem je nastal potres in se je dvignil v Sundski ožini iz morja nov otok. Na Kamčatki je pričel bljuvati že dolgo časa mirujoči ognjenik Ševaljuh. Prav tako bljuva ponovno ognjenik v Nikaragvi. Močnejši potresi so bili zadnje dni v Mehiki, Toskani (Italija) in v delu Nemčije.

× Strašni snežni zameti v Rusiji. Pri nas že polagoma prihaja pomlad, medtem pa divjajo v južni Rusiji silni snežni viharji. Zlasti hudo je prizadeta južna Ukrajina in ozemlje vzhodno od Uralskega pogorja. Železniški promet je na vseh progah ustavljen, več vlakov je obtičalo v snegu, tako da usoda potnikov sploh ni znana. Tudi telefonski in brzojavni promet je popolnoma prekinjen.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

ZAJEC V ZIBELKI.

O Grebencu na Planjavi so govorili, da krade divjačino, česar pa mu niso mogli nikoli dokazati. Vedno se je znal izogniti zasledovalcem in skriti plen. Nekoč je prav pred lovskim čuvajem podrl zajca in izginil v goščavo.

Čuvaj je hitel k županu, ki je poslal po orožnika in uvedel hišno preiskavo.

«Po pečenko smo prišli,» se je pošalil župan. «Ali je že pripravljena?»

«Zastonj jo iščete,» je odvrnil Grebenc. «Morda ste jo prinesli Vi in tedaj bi Vas prosil za kosček...»

«Zajca si ustrelil,» ga je obdolžil čuvaj. «Mar te nisem videl, kako si ga pograbil in bežal proti domu?»

«Mene si videl? Pa si se zmotil, prijatelj!» «Iščimo!» je ukazal orožnik. «Odprite shrambe in pojdite z nami!»

«Iščitel!» Grebenc je odprl sobe, kuhinjo, skrinje in omare, vse so preobrnili in razmetali, toda zajca ni bilo nikjer. Končno so se podali v sobo in napravili zapisnik o popolnem neuspehu.

Bojče, čuvajev pes, je imel boljši nos. Takoj ko so prišli v sobo, se je zagnal proti zibki.

«Odstranite psa, da ne bo splašil otroka!» je župan opozoril čuvaja.

S trudom je čuvaj odtrgal psa od zibeli, v katero se je zaganjal in vohal po odeji. Odšli so od prebrisanega Grebencu, ki se je za njimi rogal, zakaj zajec je bil skrit v zibelki.

★

Potepinov vzdih.

«Vedno vpijejo: Čas je denar! Časa imam toliko, a v žepu niti pare.»

Kurji kašelj.

Meščan (vpraša Vrbana na sejmu): «Oče, koliko je pa vreden kurji kašelj?»

Vrban: «I, kaj bom povedal? Prav toliko kakor tisti, ki zanj vpraša.»

Uganka.

A.: «V čem se razlikujeta mesar in mesarica?»

B.: «Oba sta skoro enaka, samo ona je za tri črke težja (mesar-ica).»

Znamenje časa.

A.: «Tale gospod pa Vam je strašno podoben. Ali je Vaš brat?»

B.: «Ne, moja sestra.»

Primorska na Kranjce.

Mlada Primorka (očetu): «Ata: ali veš, zakaj imajo ljudje na Kranjskem čevlje?»

Oče: «No, da jih obuvajo, ker ne morejo hoditi bosi, kakor to lahko storimo pri nas doma skoro celo leto!»

Primorka: «Ne, ne! Čevlje in čizme nosijo Kranjci zato, da se z njimi butajo. Zato jim tudi pravijo obutalo...»

Torej se ne namerava poboljšati.

Sodnik: «Kako je to, toliko let sem že tu in neprestano imam z vami opravka?»

Potepin: «Ali je moja krivda, če vas ne povsajajo v službi in predstavijo na drugo mesto?»

Velikodušnost.

Gost natakarku: «Meni je padel bankovec pod mizo. Ako ga najdete, mi ga vrnite, če ga pa ne boste našli, je lahko vaš.»

Dobra glava.

Urša: «Gospod župnik, vejo, jaz bi rada, če bi se moj sin izučil za duhovnika.»

Župnik: «Ali ima fant dobro glavo?»

Urša: «Pa še kako! S strehe je padel, pa si glave ni razbil.»

Tudi s te strani je telefon koristen.

Dva prijatelja sta se razgovarjala o koristnosti telefona in je dejal eden: «Telefon je zelo koristen. Pomisli, ti lahko po njem koga prav grdo ozmerjaš in on ti ne more dati zausnice...»

Po kosilu.

Gost: «Plačam, gospod natakark.»

Natakark: «Imeli ste juho, govedino z zeljem in krompirjem, četrtinko vina. Kaj še imate?»

Gost: «Lakoto.»

Kje dobivamo živo srebro.

Pri izpitu je vprašal profesor dijaka, kje dobivamo živo srebro.

Dijak: «Živo srebro dobivamo v zvezi z žveplom in cinobrom, nadalje v zvezi s srebrom.»

«Kje še?» je vprašal profesor.

«In v termometrih!» je odgovoril dijak.

Pri zobozdravniku.

Pacient: «Za izdrtje enega zoba zahtevate 20 Din? No, veste kaj, toliko denarja za tri sekunde dela!»

Zobozdravnik: «Če želite, Vam ga izderem tudi bolj počasi.»

Ali se želite osvoboditi revmatizma in protina?

Trganje, zbadajoče bolečine v udih in členih, otekline členkov, pohabljenе noge in roke, zbadanje, trganje v raznih delih telesa, da celo slabost oči so večasih posledice bolečin vsled revmatizma in prehlajenja, ki se morajo odstraniti, ker bi bolezen vedno bolj in bolj napredovala.

Jaz Vam nudim

zdravilno pijačo, ki Vam razkraja sečno kislino, pomaga pri prebavi in čiščenju. Ni to kakšno universalno sredstvo ali skrivnostno zdravilo, ampak zdravilo, ki ga je dala dobra mati narava za dobrobit bolnega človeštva.

Vsakemu brezplačno za poskušnjo.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih skladišč, ki so po vseh državah, popolnoma brezplačno in franco eno stekleničico za poskušnjo obenem z navodilom in poučno razpravo. Tako se boste mogli sami prepričati o tem neškodljivem sredstvu in njegovem delovanju.

AUGUST MARZKE, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse 5. Abt. 333

IZREDNA PRILIKA

Dvanajst razglednic (umetniške, ljubavne, cvileče, z vdolanimi očmi itd.) Vam pošljemo za 10 Din s poštino vred

TRAFIKA IN GALANTERIJA

VIDOVDANSKA CESTA 7, LJUBLJANA

Izšurite se z naročili, ker je zaloga omejena. Najugodnejša prilika za predpustni čas. Denar je treba poslati obenem z naročilom (lahko tudi v znakah). Na naročila brez denarja se ni mogoče ozirati.

Istotam velika komisijaska zaloga pisemskega papirja in kuvert. Za pojasnila je priložiti 2 Din v znakah za odgovor.

Vaški zobni mojster.

K vaškemu zobozdravniku, ki je bil obenem čevljar, je prišel Ožbovt, katerega je zob strahansko bolel, in ga prosil, naj mu pomaga.

Čevljar je posadil Ožbovta na svoj trinožni stol, navezal bolan zob na dreto, katero je pribil na tla, nato pa Ožbovta s šilom od zadaj pičil.

Ožbovt je odskočil, pribita dretna je izdrla zob, operacija je bila izvršena. Ožbovt pa se je prijel z roko, kjer ga je čevljar pičil in rekel: «Ni čuda, da me je ta mrha tako bolel, ko pa je imel tako globoko svoje korenine!»

Meso ob petkih in berači.

A.: «Zakaj berači ob petkih ne jedo mesa?»

B.: «Ker jim ga ob petkih nihče ne podari...»

Modrovanje o tisku.

Pravijo, da je moč časopisja večkrat sumljiva, kar pa ni pravilno. Listnica uredništva v nekem tedniku potrjuje silno moč časopisja, saj je tam zapisano: «Zaradi preobilice gradiva smo morali več smrtnih primerov preložiti na prihodnje številko.»

V predpustnem času.

Oče pokaže Tončku, ki je že fantaziral o pustnih krokih, leskovko in vpraša pomenljivo: «Sedaj pa le povej, kaj je boljše kakor leskova mast.»

Sinko pomišlja in ne ugaša takoj. Oče mu hoče pomagati iz zadrege in šepetaje: «Pri-prid-pridno...»

Sinko se hitro postavi na noge in odgovori: «Ej, boljši kakor pridnost so pa že krofi...»

Perica in njeno pojmovanje.

Perica je prinesla Česnu, kateremu je prala, eno srajco premalo, toda za pranje jo je vzela v račun.

Cesen se je zaradi tega razjezil: «Kako to? Eno srajco mi izgubite, potem pa še zahtevate odškodnino za pranje te srajce.»

Perica: «Gospod, saj sem srajco prej oprala in šele potem izgubila.»

Otrokova pamet.

Oče: «Jurče, danes se pa ne smeš kopati, ker te boli trebuh.»

Sinko: «Nič ne de, saj znam plavati tudi na hrbtu.»

Pretkanec.

Janez in Tone, dva oficirska slugi, se srečata. Janez potoži svojemu tovarišu: «Vsako jutro, ko prinesem svojemu poročniku kavo, me ta opsuje, češ, da sem je polovico razlil. Res je, toda on ne vpoštevaj, da jo moram nositi od restavracije preko ceste še dve nadstropji visoko, in če še tako pazim, se je nekaj razlije.»

«Jaz sem si to bolje uredil,» reče Tone zviho. «Če grem po kavo, vzamem vedno velik požirek v usta in ga držim v ustih, dokler ne prispem pred stanovanje svojega poročnika. Potem spustim požirek zopet v skodelico in moj gospod me ne more prehladiti, kako uren dečko sem.»

Postrežljiv Dunajčan.

Na Dunaj je prišel Prus ter vprašal domačina, kje je tovarna za makarone.

Domačin: «Zelo mi je žal, toda tega ne vem.» Prus je pozdravil ter šel dalje. Kmalu pa je Dunajčan pritekel ves zasopljn za njim ter klical: «Gospod, stojte! Morda ste mislili tovarno za testenine?»

Prus (vzradoščen): «Da, dragi mož, baš to sem mislil.»

Dunajčan: «Moj Bog, za to tovarno pa tudi ne vem!»

Dva lovska tatova.

Sodnik (prvemu): «Zakaj nastavljaate zajcem zanke? Ali ne veste, da je to tatvina, ki je strogo kazniva?»

Lovski tat: «Še nikoli nisem nastavljal zank, gospod sodnik.»

Sodnik: «Kako jih pa potem lovite?»

Prvi tat: «Vejo, gospod, kadar je velik sneg, se vlečem vanj in si dam koren v usta. Zajec pride in začne glodati koren, jaz pa zajca hitro zagrabil.»

Sodnik (drugemu lovskega tatu): «Kaj pa vi? Ali jih vi tudi tako lovite?»

Drugi lovski tat: «Ne, jaz pa nasujem na kamen hude paprike. Zajec pride vohat, paprika mu gre v nos, zajec začne kihati in pri tem se tolče z glavo ob kamen tako dolgo, da se ubije...»

Listnica uredništva

Sv. Rupert nad Laškim. Nemogoče objaviti, ker je proti paragrafom.

Dramlje. Ko bi ne bil zakon tako siten.

Precetinci. Vi se motite! Mi objavljamo vse stvari, ako niso proti zakonu in so sicer sposobne za tisk. Vašega zadnjega dopisa še nismo pregledali, da bi videli, če nima kaj proti zakonu, ki je zelo strog. Z novim tiskovnim zakonom se ni igrali!

ARBORIN

najboljše sredstvo za zimsko pekončavanje sadnih škodljivcev (kaparjev, krvave uši, listne uši itd.) se dobiva pri sledečih prodajalcih:

LJUBLJANA: CHEMOTECNA, Mastni trg 18 (protivajalec)

LJUBLJANA: Kmetijska družba, Turjaški trg 3

MARIBOR: Kmetijska družba, Moljska cesta 12

NOVO MESTO: Podružnica Kmetijske družbe

BRZICE: Zveza podružnic Kmetijske družbe za Brež. okraj

CELJE: Filip Vrtovec, Kralja Petra cesta

KAMNIK: Anton Lap

KOČEVJE: Podružnica Kmetijske družbe

KRANJ: Franc Berjak

KRŠKO: Ivanuš Edvard

LASKO: Podružnica Sadjarskega društva

LJUTOMER: Martin Slivar, Ormoška cesta

MOKRONOG: Srečko Štrcelj

ORMOŽ: Jakob Kukovec, vrtnar, Hardek

PTUJ: Brezovnik Franc, nasproti samostanu

SEVNICA: Josip Škerl

SLOV. BISTRICA: Podružnica Sadjarskega društva

ŠOSTANJ: Ivan Senica

OPLOTNICA: Bogomir Habit

Zahtevajte navodila za uporabo pri prodajalcih!

29

MALI OGLASI

Prodajam lepo posestvo

zaradi družinskih razmer. Posestvo je v lepi solnčni legi, meri 7 oralov in se proda za 60.000 dinarjev. — Naslov pove uprava «Domovine». 37

Gostilne — trgovine — posestva

tudi v bližini mest. Nakup in najem posreduje «Marštan», Maribor, Koroška cesta 10. 40

Kmetije šmarskega okraja

kie je nakup vsakega blaga najboljši in najcenejši? Veletrgovina 15

Ed. Suppanz v Pristavi.

Vaše telo

zahteva nego, da ostane zdravo. Za pravo nego telesa se uspešno uporabljajo že od delovnih časov oravi Fellerjev mitotični Elsafloid. Oslabljenemu telesu prinaša moč in svežost, oživlja živce, jači mišice in tetive ter milo deluje na vse ostale dele telesa.

Masiranje in drgnjenje z Elsafloidom pospešuje odtok krvi ter vzdržuje tako telo vedno odporno in čvrsto za delo. Umivanje z Elsafloidom očisti trudne oči, deluje pomirjevalno na živce ter ublažuje boli. Pri zunanjem in notranjem uporabljanju je najboljša zaščita proti kihavicam, influenci, hripu in drugim nalezljivim boleznem in prehladu. Raztopljen je izvrstno sredstvo za izpiranje ust, grla in goltanca. Elsafloid je že 30 let tako priljubljen le zato, ker je uporabljen vsestransko — zunanje in notranje — kot najzanesljivejše domače sredstvo in kosmetikum. Jačji je nego francosko žganje.

Zahtevajte v lekarnah in tovrstnih trgovinah, tudi v najmanjših krajih, izrečno prvi Fellerjev Elsafloid v poizkusnih steklenicah po 6 Din, dvojnih po 9 Din ali specialnih po 26 Din. Drugače ga naročite naravnost po pošti, zakaj čim več ga naročite naenkrat, tem cenejši je, ker stane z omotom in poštino vred:

9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 62 Din
18 poizkusnih ali 12 dvojnih ali 4 specialne steklenice 102 Din
54 poizkusnih ali 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 250 Din

Naslov napišite razločno takole:

LEKARNAR EUGEN V. FELLER
STUBICA DO NJA, Elsatrg 360, Hrvatska

KMETOVALCI, GNOJITE S KALIJEVO SOLJO

na en hektar (1 $\frac{1}{2}$ orala) s sledečimi količinami 40% kalijeve soli: Na žitih in travnikih: 100—150 kg (50—75 kg na oral). Na krompirju, repi, pesi, detelji in koruzi: 200—300 kg (100—150 kg na oral). Na hmelju, vinogradu in sočivju: 250—350 kg (125—200 kg na oral).

Navedene količine kalijeve soli rabite le tedaj, če niste zadostno gnojili s hlevskim gnojem, drugače rabite manjše količine. Leino gnojenje s 40% kalijevo soljo, superfosfatom in apnenim dušikom je edino sredstvo za doseganje najvišjih pridelkov. Tako gnojenje imenujemo **popolno gnojenje**. Ze mešano gnojilo „Nitrofoskal Ruše“ je zelo priporočljivo.

Agrikulturno kemični urad ZAGREB, Trg. N. br. 4/b

ki deluje po nalogu znanega nemškega „KALI SINDIKAT“-a, Vam daje brezplačna pojasnila in brošure od vseh umetnih gnojil.

38